

alumni orthopedagogiek

nieuwsbrief 2021-1

Colofon

Beste Alumni,

Wij zijn halverwege het jaar 2021 en dus is het tijd de eerste editie van dit jaar van het Alumniblad Orthopedagogiek Groningen (jaargang 12). Het lijkt erop dat we na de zomer veel meer vrijheden terugkrijgen en er weer volop samengewerkt kan worden met collega's op locatie, want dat werd door velen de afgelopen tijd volop gemist.

Gelukkig waren er wel leuke contacten mogelijk met onze alumni via email, Facebook en LinkedIn. Dit betekent onder meer een interessant alumniblad voor jullie.

In dit nummer komt andermaal een aantal Orthopedagogen aan het woord dat een tijd geleden afstudeerde. Ze hebben al een aantal interessante stappen in de loopbaan gemaakt. Naast Orthonieuws en een greep uit de recente publicaties van medewerkers binnen de Basiseenheid Orthopedagogiek stelt de nieuwe hoogleraar, Prof. dr. Anna Lichtwarck-Aschoff, zich voor. Ook duiken we weer in het verleden, hebben we andermaal een koninklijke onderscheiding voor een van de Orthomedewerkers te melden. Wij wensen veel leesplezier en vooral een goede gezondheid en, ondanks alles, een fijne zomerperiode toe.

Namens het redactieteam
Hans Knot

Wil jij ook een bijdrage leveren aan de volgende nieuwsbrief dan kan dat door de teksten te sturen Naar:
HKnot@home.nl

Redactie:
Hans Knot, Coördinator Alumni Orthopedagogiek Groningen
en dr. Jana Knot-Dickscheit, UHD Basiseenheid Orthopedagogiek
Secretariële ondersteuning:
Miranda Cazemier van den Berg.
Postadres: Alumni Orthopedagogiek, Populierenlaan 8, 9741HE Groningen

http://www.rug.nl/gmw/pedagogyand-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

Orthopedagogen aan het woord

Saskia Strikwold en Emmelien Hadders van Moodboost over werken vanuit hun eigen praktijk

Ze ontmoetten elkaar in de bus op weg naar het introductiekamp van hun studie Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Er was een instant klik tussen Emmelien Hadders en Saskia Strikwold. Beiden zo vanuit het Drentse dorpsleven de

bus in, zowel letterlijk als figuurlijk op weg naar de toekomst. Vanaf dat eerste moment hebben ze elkaar niet meer uit het oog verloren en kwamen elkaar steeds weer tegen. Tijdens studies en stages, als beste vriendinnen, in werksituaties en vervolgopleidingen en uiteindelijk ook samen in Moodboost, hun eigen praktijk in de binnenstad van Groningen.

Uitbouwen wat er goed gaat

Emmelien Hadders en Saskia Strikwold zijn allebei orthopedagoog-generalist, cognitief gedragstherapeut en EMDR-therapeut en -practitioner. Saskia heeft ook een opleiding gevolgd tot yogadocent. Samen runnen ze hun diverse praktijk volgens de principes die ze ook bij hun cliënten centraal stellen. “Wij werken vanuit positieve psychologie,” legt Saskia uit. “In plaats van focussen op wat er niet goed gaat, proberen we uit te bouwen wat er wel goed gaat.”

Lifestyle is daarbij belangrijk, evenals begrippen als balans en ruimte. Dat is wat wordt gewaardeerd door onze cliënten, maar tegelijk waar we onszelf het beste bij voelen. We zijn van de holistische benadering. Verschillende ziens- of benaderingswijzen kunnen complementair zijn en hoeven elkaar niet uit te sluiten. Daarom integreren we graag bijvoorbeeld yoga, mindfulness en sport in onze werkwijze.”

Blijven ontwikkelen

Moodboost richt zich op behandeling van de doelgroepen jeugdigen, studenten, ouders en volwassenen en biedt supervisie aan professionals. “Het is de afwisseling die het zo leuk maakt,” vertelt Emmelien. “Het diagnosticeren en vooral behandelen van cliënten, maar zeker ook het supervisie-deel. Dat is waar we ons in de afgelopen jaren steeds meer mee bezig zijn gaan houden. Daarnaast besteden we veel tijd aan de ontwikkeling van onszelf. Bijscholing, intervisie, nieuwe opleidingen, eerlijk gezegd doen we er best veel voor. Juist deze brede ontwikkeling heeft tot het besef geleid dat je vooral moet doen waar je goed in bent. Gevolg is dat we makkelijk uitbesteden. We hebben een breed

netwerk en als een cliënt ergens anders beter kan vinden wat hij of zij zoekt, dan zullen we altijd meteen doorverwijzen.”

Supervisie als speerpunt

Ongeveer een derde deel van het werk van Saskia en Emmelien is supervisie. Trajecten worden zowel individueel als in kleine groepen aangeboden. Emmelien: “We gebruiken daarbij verschillende supervisiemethoden, maar wat ons vooral aanspreekt is het oplossingsgericht werken en focussen op de deskundigheid van de supervisant.” Moodboost biedt supervisie binnen het opleidingstraject tot NVO Orthopedagoog Generalist of het herregistratietraject SKJ, maar ook voor Cognitief Gedragstherapeuten en Cognitief Gedragstherapeutisch Werkers (CGW'ers) in het kader van hun (her) registratie.

“Emmelien en ik hebben een enorme reis gemaakt sinds we samen op de bus stapten,” sluit Saskia af. “De halte waar we nu gestopt zijn, samen in een zelfstandige, toegankelijke en kwalitatief hoogstaande praktijk op een prachtige plek in Groningen, is tot nu toe het hoogtepunt van die reis.” Tot nu toe!

Meer informatie over Moodboost vind je op <https://moodboost.nl/>

Prof. dr. Anna Lichtwarck-Aschoff, nieuwe hoogleraar Orthopedagogiek.

Het College van Bestuur van de RUG heeft Anna Lichtwarck-Aschoff per 1 januari 2021 benoemd tot Hoogleraar Orthopedagogiek bij de basiseenheid Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten bij de Faculteit Gedrags en Maatschappijwetenschappen. Ze bekleedt daar de leerstoel Orthopedagogiek, i.h.b. Zorg voor Kinderen met Gedrags- en Opvoedingsproblemen. Reden genoeg om via een aantal vragen haar ook onder aandacht te brengen van de alumni Orthopedagogiek Groningen.

Kun je iets vertellen over jouw achtergrond? Is Groningen naast Universiteitsstad verder bekend bij jou?

Groningen is zeker bekend bij mij, ik heb hier bijna 10 jaar gewoond. In 1999 ben ik samen met mijn man helemaal vanuit Beieren naar Groningen gekomen om Psychologie te gaan studeren. We hadden toen een tour gedaan door heel Nederland, langs alle universiteiten waar je psychologie kon studeren. Groningen sprak ons meteen aan, qua studieaanbod en qua stad. Wij hebben hier dan ook met veel plezier gewoond. En ook de 10 jaar die we nu in Arnhem gewoond hebben ben ik altijd regelmatig in Groningen geweest. Ik vind de stad heel erg leuk, jong, internationaal en er is veel te doen. Groningen heeft zich de laatste 10 jaar goed ontwikkeld, sommige plekken zoals bijvoorbeeld Zernike of rondom het station herken ik bijna niet meer, zoveel nieuwe gebouwen zijn erbij gekomen.

Welke opleiding heb je gedaan en wat was het promotieonderzoek met welk onderwerp?

Ik ben afgestudeerd in ontwikkelingspsychologie en had het grote geluk om mijn MA-onderzoek bij Paul van Geert te doen. Hij heeft een grote invloed gehad op mijn wetenschappelijk denken en ik kreeg de mogelijkheid om bij hem te promoveren (Dr. Harke Bosma en Dr. Saskia Kunnen waren daarnaast mijn (co)promotoren) op interne gelden wat me de vrijheid en mogelijkheid gaf om te doen wat ik zelf leuk en interessant vond. In mijn promotieonderzoek heb ik me beziggehouden met de identiteitsontwikkeling van jongeren en niet zozeer identiteit in de abstracte zin maar hoe de identiteit zich vormt in relatie met ouders en de 'expressie' van identiteit in dagelijkse conflicten tussen pubers en hun ouders. Hiervoor heb ik een kleine groep adolescente meiden en hun moeders gedurende een jaar intensief met dagboeken gevolgd.

Wat maakte dat je hebt gesolliciteerd op een functie als Hoogleraar bij orthopedagogiek in Groningen?

Ik kreeg die advertentie via twee (oud) collega's onafhankelijk van elkaar toegestuurd. Bij de eerste dacht ik 'nee, niet voor mij...' bij de tweede dacht ik dan toch ineens 'waarom eigenlijk niet?'. Toen ben ik serieus naar de advertentie en de groep gaan kijken en had meteen het gevoel 'volgens mij pas ik hier heel goed'. Ik vind dat de groep in Groningen een duidelijk profiel heeft, het gaat om complexe problematiek met sterke maatschappelijke en klinische relevantie. En de manier van onderzoek doen procesmatig, kwalitatief, systemisch en participatief, sprak me meteen aan. Ik denk dat ik met mijn onderzoek goed pas in de groep en nieuwe impulsen kan geven. Daarnaast heb ik al best wat samenwerkingsverbanden lopen in Groningen (bij psychologie en psychiatrie) en weet ik dat er veel goede mensen zitten.

Is er bij jou iets meer bekend over de historie van Orthopedagogiek in Groningen?

Niet echt nee. Zoals gezegd ken ik Groningen en de faculteit wel maar vanuit psychologie en ben ik natuurlijk al in 2008 weg gegaan. Heel eerlijk ben ik ook nooit zo van de verschillende kampen. Ik werk graag over grenzen heen en verbind disciplines. Ik ben gedreven door de inhoud en dan zoek ik erbij wat ik nodig heb om vraagstukken te benaderen.

Wat zijn volgens jou de onderzoeks- en onderwijsvraagstukken die in de komende jaren onze aandacht verdienen?

Haha! Grote vraag, hoeveel ruimte heb ik? Ik zal me op hetgeen richten wat het dichtst bij mijn eigen onderzoeksexpertise ligt. (Te) veel kinderen en jongeren lopen vast in hun ontwikkeling of kampen met mentale gezondheidsproblemen – en dit is alleen maar verergerd door de pandemie – tegelijkertijd zien we lange wachttijden, behandelingen die niet goed aansluiten, grote kans op terugval, jongeren met complexe problemen die van kast naar muur worden gestuurd en jongeren die aangeven dat ze zich niet gehoord en gezien voelen. Dus er is werk aan de winkel. Ik denk dat we toe moeten naar een (radicaal) andere manier van onderzoek doen, onderzoek dat recht doet aan de complexiteit en individualiteit van ontwikkelings- en veranderingsprocessen.

Ik vind het problematisch dat het onderzoeksveld gedomineerd wordt door voor- en nametingen op groepsniveau. Professionals in de praktijk werken niet met gemiddelden maar met individuen en hun systeem. We weten inmiddels dat bevindingen op groepsniveau niet generaliseren naar het individu en ook dat voor- en nametingen maar een snapshot zijn die geen goed zicht geven op de onderliggende processen. Ik denk dus dat we veel meer terug moeten naar het individu in zijn context en casus per casus kijken wat er speelt, waarom iemand vastloopt en wat die nodig heeft om weer vooruit te kunnen. Hierbij moeten we kinderen, jongeren en hun gezinnen zelf de ruimte geven om aan te geven wat er speelt.

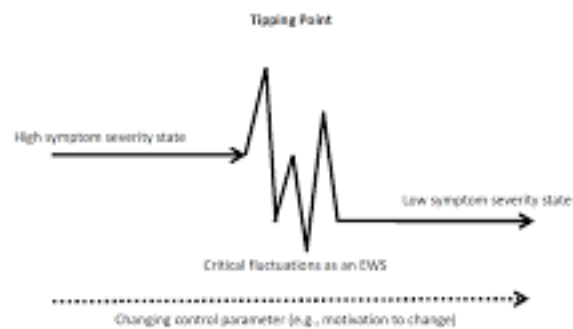
Als we heel veel van zulke casussen verzamelen kunnen we vervolgens kijken of we wetmatigheden kunnen herkennen die te generaliseren zijn over casussen heen. Gerelateerd hieraan denk ik dat er (weer) meer aandacht moet komen voor (formele) theorievorming. Er wordt veel informatie verzameld over specifieke associaties tussen variabelen maar het ontbreekt aan echte theorieën die ons instaat stellen om precieze en verifieerbare voorspellingen te doen. Ik denk dat we daar (weer) naar toe moeten.

Dit betekent ook voor het onderwijs dat er naast methodologische scholing ook theorievorming centraal dient te staan. Andere disciplines hebben een sterke theoretische tak (zoals theoretische biologie en natuurkunde). Dit dient ook in ons veld weer meer aandacht te krijgen om een goede basis te hebben voor al het empirische werk. Qua methodologieonderwijs denk ik dat een N=1 benadering ook daar veel meer aandacht zal moeten krijgen. N=1 onderzoek kan door studenten bijvoorbeeld direct gedaan worden tijdens hun stage of bij vragen die spelen in de praktijk. Onze studenten zijn de toekomstige hulpverleners en hebben de mogelijkheid om een

positieve bijdrage te leveren aan verandering in het werkveld. Ik wil ze leren om op een systematische manier te kijken naar individuele ontwikkelprocessen geïnformeerd door algemene en theoretische principes van verandering.

Welke ambities heb je als HGL persoonlijk en voor de Basiseenheid Orthopedagogiek: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten?

Ik heb het grote geluk dat ik een Vidi subsidie binnen heb gehaald. Dit betekent dat ik de komende 5 jaar onderzoek kan doen naar algemene principes van klinische veranderingsprocessen: Tipping Points in Treatment Trajectories. Wat we vaak zien als we klinische veranderingsprocessen van dag tot dag bekijken is dat verandering vaak sprongsgewijs gaat, ineens gaat het veel beter of slechter met mensen of ze hebben bijvoorbeeld een terugval in middelenmisbruik. Met mijn onderzoeksgroep hebben we laten zien dat je deze plotselinge veranderingen kunt zien aankomen als je kijkt naar de fluctuaties in bijvoorbeeld zelf-ratings van een persoon. De persoon varieert dan bijvoorbeeld meer in zijn/haar emoties.

Op deze onderzoekslijn wil ik doorgaan en onderzoeken wat de onderliggende mechanismen zijn die maken dat een persoon ‘in beweging komt’ (= meer fluctuaties laat zien). Dat kan bijvoorbeeld komen door gebeurtenissen in het leven van een persoon (bijvoorbeeld een relatie krijgen of beëindigen maar bijvoorbeeld ook het starten van een behandeling), maar ook doordat een persoon ineens meer hoop en vertrouwen krijgt omdat een behandelingstraject gestart is of er eindelijk een goede klik is met de hulpverlener. De volgende stap is dan dat ik wil kijken of behandelingen mogelijk ook meer effectief zijn als het systeem (=de cliënt) in beweging is. In interventieonderzoek richten we ons bijna uitsluitend op de vraag of een behandeling effectief is maar nooit op de vraag wat eigenlijk de optimale timing van een behandeling is. Ik denk dat er veel winst te behalen valt als we kunnen weten wanneer een cliënt het meest vatbaar is voor interventies. Met mijn onderzoek probeer ik daar een bijdrage aan te leveren.

Om klinische veranderingsprocessen op individueel niveau in kaart te brengen hebben we de laatste jaren samen met jongeren en professionals uit de jeugdzorg iamYu ontwikkeld (www.iamYu.nl). Hiervoor hebben we zelfs de Medische Inspiratorprijs gewonnen voor de meest inspirerende samenwerking tussen cliënten en onderzoekers.

iamYu is een tool die cliënten en hun begeleiders in staat stelt om samen te bepalen wat belangrijk is voor een cliënt om in kaart te brengen. Dit kunnen gevoelens en gedachten zijn, maar ook contextfactoren of persoonlijke doelen. Samen bepalen ze dan ook hoe vaak deze aspecten gemeten worden, de crux is wel dat het dingen zijn die over tijd gemeten worden en die dus ook veranderen over tijd. De cliënt heeft de iamYu app op zijn telefoon en vult zijn persoonlijke vragen in. De antwoorden worden gevisualiseerd op de telefoon zodat de cliënt zelf zicht krijgt op zijn persoonlijke ontwikkeling en de mogelijke invloeden hierop. Behandelbaar en cliënt gebruiken de visualisaties als input voor hun gesprek over hoe het gaat en kunnen aan de hand daarvan bepalen of en zo ja hoe de behandeling bij te sturen.

De evidence-based movement heeft geleid tot een soort kookboek mentaliteit in de praktijk. Ik denk dat we daar van af moeten. We dienen de cliënt met al zijn complexiteit en individualiteit weer centraal te stellen en actief bij beslissingen te betrekken en daarnaast dienen we de professionals hun autonomie en het vertrouwen terug te geven dat zij wel weten wat verstandig is om te doen, mits zij daarbij gesteund worden door betrouwbare en fijnmazige informatie over het veranderproces van hun cliënt. Dit is wat we met iamYu willen bereiken. Het is nadrukkelijk geen onderzoeksinstrument maar een tool voor en met de praktijk.

Professionals en cliënten verzamelen data voor zichzelf, om er zelf beter van te worden, en niet om gemolken te worden door de wetenschap. Dit is het principe van het small data paradigm. Data worden verzameld om uitspraken en voorspellingen te kunnen doen voor de eenheid die de data verzamelt (in dit geval de cliënt en zijn systeem). De gedachte is dat als het in de praktijk ingezet wordt en als nuttig ervaren wordt het van-

Samen1Plan.nl

zelf ook nuttige data op zal leveren voor de wetenschap. Waardoor wij als onderzoekers nieuwe inzichten op kunnen doen en die gelijk weer terug kunnen voeden aan de praktijk, door het te implementeren in iamYu. Ik denk dat dit een hele vruchtbare manier is om de kloof tussen onderzoek en praktijk te verkleinen.

Ook bij de GOK groep zie ik veel van deze initiatieven (denk aan Samen1Plan of de academische werkplaats Care4You). Er wordt gepoogd om een brug te slaan tussen onderzoek en praktijk, door onderzoek te doen dat aansluit bij de vraagstukken in de praktijk en bevindingen terug te koppelen op een manier dat de praktijk daar iets aan heeft. Dit moeten we blijven doen. Ik hoop dat ik met mijn eigen onderzoekslijn, die wat fundamenteeler van aard is, waarbij ik interdisciplinair te werk ga en gebruik maak van hele algemene principes van verandering daar een positieve bijdrage aan kan leveren. Zodat we op die manier samen vanuit verschillende invalshoeken echt een bijdrage kunnen leveren de (jeugdhulp)praktijk te verbeteren.

Wat is het belang van het hebben van een goed achterland via de alumni Orthopedagogiek?

Ik denk dat het onmisbaar is om goed contact te hebben met het werkveld. Het is voor de universiteit van grote waarde om feeling te houden met het veld om te weten wat er speelt, wat de vraagstukken zijn. Als wetenschappers hebben we die voeding vanuit de praktijk nodig. Anderzijds is het voor alumni belangrijk om gevoed te worden door de wetenschap en op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen in het onderzoek. Ik denk dus daarom ook dat een levendige en gelijkwaardige interactie tussen alumni (of breder het werkveld) en universiteit onmisbaar is om het veld (zowel onderzoek als praktijk) te blijven verbeteren. Een context waarin praktijk vragen en problemen kan aandragen, onderzoekers ideeën en bevindingen kunnen delen en toetsen en er ruimte is voor levenslang leren.

<https://www.ru.nl/bsi/news-events/news/vm-news/anna-lichtwarck-aschoff-awarded-vidi-tipping/>

Jaartraject voor gedragsdeskundigen gericht op balans en werkplezier 'Werken zoals ik dat wil'

Het begon als een afspraak om even bij te praten, maar werd al snel een gesprek vol vuur en enthousiasme! Een gesprek waarin Saskia Rasker en Martine Elsinga elkaar vonden op de thema's 'balans' en 'werkplezier' en zo ontstond binnen ditzelfde zoom-gesprek het idee voor 'werken zoals ik dat wil'. Een jaartraject voor gedragsdeskundigen gericht op balans en werkplezier!

Te veel en te vaak komen wij tegen dat collega gedragsdeskundigen zich overbelast voelen, stress ervaren, worstelen met verantwoordelijkheidsgevoel, onzekerheid, onmacht, gebrek aan waardering en uiteindelijk zelfs burn-out raken. Dit gaat ten koste van het werkplezier. Het is fijner om als gedragsdeskundige te werken vanuit jouw kracht en met grip op stress. Werken zoals jij dat wilt, want dit vak is zo leuk!

Saskia Rasker is orthopedagoog en GZ-psycholoog en Martine Elsinga orthopedagoog - generalist en supervisor. Voordat wij beide startten met een eigen (supervisie) praktijk, hebben wij jarenlang samengewerkt in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. We weten als geen ander hoe het is om jezelf tegen te komen in het vak en wat de mentale en fysieke effecten hiervan zijn op jezelf en de nabije omgeving. We zijn zelf op dit gebied de uitdaging aangegaan en hebben ons werkplezier vergroot. En dat gunnen we ook andere gedragsdeskundigen!

Het jaartraject is er voor alle gedragsdeskundigen in alle fasen van hun carrière. Je hoeft niet te beschikken over een postmaster registratie. We sluiten aan bij

ieders positieve krachten en talenten, iedereen is welkom. Juist het uitwisselen van ervaringen en van elkaar kunnen leren is wat dit traject zo krachtig maakt. Daarom streven wij in de groep ook naar zoveel mogelijk diversiteit qua achtergrond (werkveld, ervaring, werkplek).

Het jaartraject is een blended traject (online/offline) van acht bijeenkomsten van ieder twee uren aangevuld met een aantal 1-op-1 gesprekken met één van ons. Tussen de bijeenkomsten door krijg je informatie en verdiepende opdrachten in onze online leeromgeving. Daardoor doe je niet alleen tijdens de bijeenkomsten nieuwe inzichten op, maar ook op je werk. Daar waar het gebeurt!

Doordat het een blended traject is, is het ook goed te volgen voor gedragsdeskundigen buiten de noordelijke regio.

Dit jaar startte er een groep op 16 april en nogmaals zal op 10 september een groep van start gaan.

Voor meer informatie en inschrijven:
www.werkenzoalsikdatwil.nl

Tot snel!

Saskia en Martine

Aletta Research Fellows

Remo Mombarg en Jana Knot-Dickscheit – beiden verbonden aan de Basiseenheden Orthopedagogiek – zijn Aletta Research Fellows van de Aletta Jacobs School of Public Health (AJSPH) geworden. Aletta Research Fellows hebben een geformaliseerde relatie met, identificeren zich met en zijn actief betrokken bij de AJSPH.

Fellows dienen op onderzoeksgebied actief te zijn en ten minste 50% van hun tijd en inspanning te richten op onderzoeksonderwerpen die relevant zijn voor de volksgezondheid.

AJSPH heeft een netwerk-faciliterende aanpak. Dat houdt in dat de fellows goed vertegenwoordigd zijn en onderling contact hebben in alle disciplines en zo optimaal kunnen bijdragen aan AJSPH en omgekeerd. Fellows worden in principe voor drie academische jaren

aangesteld. Zij worden onder meer actief betrokken bij onderzoeks- (subsidie) mogelijkheden, die zich binnen het Aletta netwerk voordoen. Ze hebben vrije toegang tot de activiteiten van AJSPH; hebben de mogelijkheid om extra financiële middelen te verdienen door actief bij te dragen aan Aletta Advies; zullen deel uitmaken van het netwerk van de Aletta Health FactChecker; en brengen periodiek verslag uit over hun (onderzoeks) activiteiten.

Fellows stellen hun eigen bijzondere expertise aan AJSPH ter beschikking voor bijvoorbeeld persberichten, blogs, de Aletta FactChecker op Health News en publiceren relevante working papers in de Aletta Working Paper series. (Bron: Aletta Jacobs School of Public Health;

www.rug.nl/aletta/

De diepte in met Marleen Wessels.

Ook dit keer delen we een artikel uit de nieuwsbrief van de Academische Werkplaats EMB, dat deze keer gaat over het onderzoek van Orthopedagogiek promovendi Marleen Wessels.

Hoe kom je erachter wat mensen met EMB leuk vinden, wat ze wel of niet kunnen? Dat is niet eenvoudig bij iemand die niet (goed) kan praten. Assessment biedt hier mogelijkheden. Assessment is het verzamelen van

informatie over iemand, met als doel om een goed beeld te krijgen van de persoon.

Marleen Wessels richt zich met haar promotieonderzoek op dit onderwerp. *Wat wordt er gedaan in de praktijk?* Het onderzoek is gestart met het inventariseren van wat er al werd gedaan om de wensen, behoeften en mogelijkheden van mensen met EMB in kaart te brengen. Hierover was nog weinig bekend. Door professionals uit Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk werd een vragenlijst hierover ingevuld.

Al veel gedaan

De resultaten laten zien dat er in de praktijk al heel veel gedaan wordt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat iemand wil en kan. Bijvoorbeeld door observaties, vragenlijsten en interviews met betrokkenen. Meestal werden allerlei betrokkenen in de ondersteuning van een persoon met EMB gevraagd om mee te denken.

Maar er is nog weinig onderzoek gedaan naar de instrumenten waarmee informatie over de persoon met EMB verzameld wordt. Dit is van belang, want in onderzoek

kijken we bijvoorbeeld of de vragen uit een instrument wel toepasbaar zijn voor mensen met EMB en of het de juiste informatie oplevert.

Het Gedragstaxatie-Instrument

Het vervolg van mijn onderzoek richtte zich daarom op het Gedragstaxatie-Instrument (GTI). Het GTI is een combinatie van een test, vragenlijst en observatie en is ontwikkeld om de mogelijkheden van mensen met EMB in kaart te brengen. We kijken dan bijvoorbeeld naar hoe iemand communiceert, of iemand iets kan vastpakken en of hij of zij een andere persoon kan volgen met de ogen. Sommige vragen van het GTI leken niet zo goed toepasbaar bij mensen met EMB.

Een voorbeeld: we letten vaak op oogcontact om te kijken of iemand contact maakt, maar iemand die niet kan zien maakt mogelijk contact op een hele andere manier. In mijn onderzoek heb ik experts (zorgprofessionals, ouders en onderzoekers) daarom gevraagd of en hoe het GTI verbeterd kon worden en zo een aangepaste versie ontwikkeld, het GTI-Revised. Op verschillende onderdelen is het GTI aangepast, zo werd het ingekort en werden de items duidelijker geformuleerd.

Een voorbeeld van het GTI-Revised: Eric

Eric (fictieve naam) kan niet goed zien. Volgens zijn begeleiders schrikt hij daardoor van plotselinge harde

geluiden of aanrakingen. Hij kan wel goed horen. Als hij een bekende stem hoort, lijkt hij vaak wat te verstillen en zijn oor naar de persoon toe te draaien. Als hij contact wil maken, doet hij dit door je hand te pakken of geluiden te maken. Hij kan objecten vastpakken en op een knop slaan. Hij kan niet praten, maar begrijpt volgens zijn begeleiders wel een aantal woorden, zoals “buiten” en “eten”. Dit levert belangrijke informatie op voor de ondersteuning, bijvoorbeeld het belang van tegen hem praten als je hem benadert, zodat hij niet schrikt. Er werd besloten om te kijken of het woordbegrip van Eric kan worden uitgebreid en of hij zelf woorden kan leren te zeggen door middel van het slaan op een spraakknop.

Vervolg: de laatste stappen

Op dit moment zijn we bezig met de laatste stappen in de ontwikkeling van het GTI-Revised, bijvoorbeeld het maken van een mooie handleiding. Wanneer het GTI-Revised helemaal af is, komt hierover natuurlijk weer een bericht in een nieuwsbrief en op de website van Academische Werkplaats EMB! Daarnaast is in de toekomst meer informatie nodig over de kwaliteit van assessment, waardoor onderzoek naar instrumenten van belang blijft.

<https://aw-emb.nl/>

Expertisecentrum Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen

Op 1 februari 2021 is het *Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen* van start gegaan.

De gezinnen die de meeste ondersteuning en zorg nodig hebben, zijn deze met meervoudige en complexe problemen. Er is sprake van een opeenstapeling en wisselwerking van problemen op verschillende leefgebieden, zoals opvoedingsproblemen, armoede en psychische problemen. Deze problemen zijn veelal chronisch van aard en bestaan soms over generaties heen. Dit zorgt voor ernstige situaties waardoor het risico op mishandeling en ontwikkelingsproblemen bij kinderen toeneemt.

Door de hulpverlening worden deze gezinnen als complex of weerbarstig ervaren – interventies bieden regelmatig onvoldoende duurzame oplossingen. De bestaande wet- en regelgeving zit een integrale (domein overstijgende) aanpak regelmatig dwars waardoor individuele hulpverleningstrajecten worden belemmerd.

We weten en kunnen al veel. Er is echter nog voldoende dat we nog niet weten en wat we beter kunnen doen. Daarom is het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen opgericht bij de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Het Expertisecentrum is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen verschillende basiseenheden binnen GMW en interfacultaire

samenwerking. Het hoofd van het Expertisecentrum is Jana Knot-Dickscheit en de projectcoördinator is Carolien Lunenburg, beiden verbonden aan de Basiseenheid Orthopedagogiek. Daniëlle Jansen is projectadviseur en verbonden aan de Basiseenheid Sociologie en die van Huisartsengeneeskunde van het UMCG. Onze vaste samenwerkingspartners zijn GGZ-instelling Molendrift en WIJ Groningen.

Het expertisecentrum is bedoeld als één plek voor het genereren, bundelen, verspreiden, opleiden en implementeren van wetenschappelijke en praktijkkennis. Naast onderzoek en opleiden horen ook advisering (bijvoorbeeld van gemeenten) en een netwerkfunctie tot de kerntaken van het Expertisecentrum.

Meer informatie vind je op de website van het Expertisecentrum.

<https://www.rug.nl/gmw/expertisecentrum-gmcp>

Hier vinden jullie ook een prachtig animatiefilmpje over het Expertisecentrum.

Contact

Email: expertisecentrum.gmcp@rug.nl

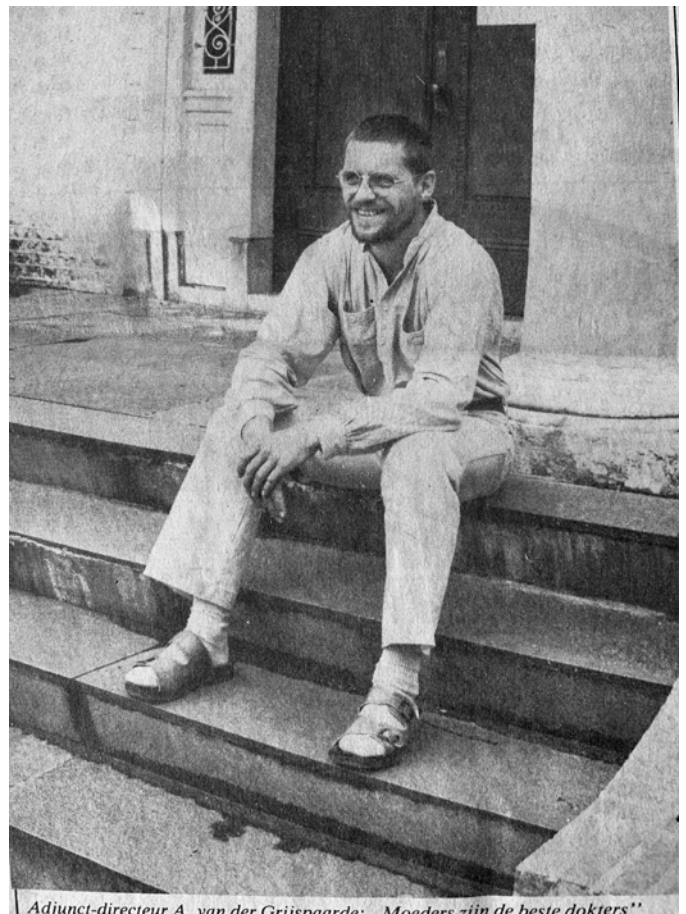
Wil je onze tweemaandelijks nieuwsbrief ontvangen email ons dan of volg ons op LinkedIn via het account van Jana Knot-Dickscheit.

Het Medisch Kleuterdagverblijf (MKD) in Haren

Vanaf 1980 had ik het genoeg om voor de studenten orthopedagogiek bijna 35 jaar lang allerlei activiteiten te mogen organiseren waardoor men een inzicht kon krijgen in het praktijkgebeuren. Dit gebeurde in eerste instantie op kleine schaal met zo'n 8 activiteiten per jaar. Maar toen, in 2004, het vak Beroepsvoorbereiding werd ingevoerd en alle studenten binnen de Bachelor jaren 15 activiteiten dienden te voltooien, werd dit aantal drastisch opgevoerd. Zo waren er niet alleen de bezoeken aan instellingen, de gastcolleges, de cursussen vingeralfabet, de videomiddag, maar nam ik tussen 1995 en 2014 ruim 400 studenten mee voor de jaarlijkse zevendaagse reis naar Engeland.

De allereerste activiteit was dus in de begin jaren tachtig van de vorige eeuw en wel naar het Medisch Kleuterdagverblijf in Haren. Het eerste bezoek kwam wel op een bijzondere manier tot stand. Ik was in 1975 bij Orthopedagogiek aan het werk gegaan nadat ik mijn vorige werkgever, na negen jaar, gedag had gezegd. In 1972 was daar ook Albert van der Grijspaarde vertrokken om te gaan werken op het Ruige Veld in Rolde en tevens een vervolgopleiding te doen. En zo kwam hij op een dag, niet vermoedend dat ik daar zou werken, bij Orthopedagogiek terecht om een aantal boeken te lenen. En niet veel later vertelde hij mij een nieuwe baan te krijgen in het net opgerichte Medisch Kleuterdagverblijf in Haren.

In december 1978 ging men met het Medisch Kleuterdagverblijf van start in een tijdelijke huisvesting. Dat was in het voormalig kinder-astmapaviljoen van het W.A. Scholtenkinderziekenhuis in Haren. Een maand later werd er aan het MKD aandacht besteed in het Nieuwsblad van het Noorden. Daarin werd het omschreven als een Dagverblijf voor kinderen van

Adjunct-directeur A. van der Grijspaarde: „Moeders zijn de beste dokters“

anderhalf tot zeven jaar bij wie een stoornis of achterstand in de ontwikkeling was opgetreden of dreigde op te treden. Daarbij kwam als doelstelling naar voren dat men preventief wenste te werken.

Algemeen Directeur Van der Grijspaarde destijds: “We willen achterstanden voorkomen, zodat mogelijk later

Eerste project in Noord-Nederland

In Haren eerste Medisch Kleuterdagverblijf

geen bijzondere vorm van onderwijs nodig is." Het MKD stond duidelijk nog in de kinderschoenen want in januari 1979 waren er twee kinderen: "In de loop van de komende weken volgen er nog vier, zodat we dan een complete groep hebben. Daarop hebben we twee groepsleiders. En een compleet begeleidingsteam met een kinderpsychiater, fysiotherapeut, psycholoog, kinderarts, noem maar op."

Op de vraag wat voor kinderen er te verwachten waren stelde hij destijds: "Er kunnen allerlei oorzaken zijn waarom kinderen naar ons toekomen. Ik schat wel in dat er nogal wat kinderen zullen komen die bij de opvoeding problemen opleveren. Nu heeft elke ouder natuurlijk problemen met zijn kinderen. Maar het kan gewoon voor komen, dat je die problemen niet zelf geheel kunt oplossen. Bijvoorbeeld, omdat een kind duidelijke lijnen nodig heeft, waaraan het zich dient te houden en die dan in een gezin ontbreken. Andersom kun je je evengoed voorstellen, dat een kind gewoon onder een al te disciplinaire opvoeding van de ouders weg moet. Dat betekent dus ook, dat we echt samen met de ouders aan zo'n kind dienen te gaan werken. Duidelijk maken, als er bijvoorbeeld in het gedrag van het kind iets verandert, waarom dat zo is en wat zij zelf daaraan kunnen doen. Daarom dienen ouders ook bereid zijn zelf begeleid te worden door een maatschappelijk werker."

Directeur Van der Grijspaarde "de man van 6 miljoen"

Nieuw Medisch Kleuter Dagverblijf werd 3 mei betrokken

Het was de tijd dat we aan het begin van vele technische ontwikkelingen stonden. Binnen de universiteit werd al enige tijd met professionele video gewerkt en daar had Van der Grijspaarde ook wel oren naar: "Ideaal zou ook zijn om met video te gaan werken. Dan kunnen de ouders zien, hoe het kind zich gedraagt als ze er niet zijn. Want je hebt natuurlijk altijd een sterke onderlinge beïnvloeding. Het is de bedoeling in de toekomst groepen te vormen die naar leeftijd en problematiek zoveel mogelijk overeenstemmen. De behandeling, die uiteraard sterk van de kinderen zelf afhankelijk is, wil men zoveel mogelijk in de groep toepassen. Net als trouwens de observatie."

Niet veel later werd een nieuw gebouw geopend aan het Cantersveen in Haren. Daar kwam onder meer ruimte voor veertig kinderen, later uitgebreid tot mogelijkheid van het opvangen van tachtig kinderen.

Destijds werden de kinderen in principe van 's morgens negen tot 's middags vier uur in het dagverblijf opgevangen en werden — zonodig met begeleiding — per auto of busje gehaald en gebracht. Het Medisch Kleuterdagverblijf in Haren was destijds het enige in het Noorden, het dichtstbijzijnde was in Hellendoorn in Overijssel gevestigd. Haren was als vestigingsplaats gekozen omdat het vrij centraal ligt, zodat kinderen uit Groningen en Drenthe van het dagverblijf gebruik konden maken.

We zijn inmiddels 40 jaar verder en afsluitend een recente reactie van Albert van der Grijspaarde: "In Haren werden uiteindelijk 60 kinderen geplaatst, waaronder ook baby's, en in de hoogtijdagen ook nog eens 10 in het MKD Appingedam en 24 in het MKD Veendam, beide in samenwerking met het toenmalige IOBK onderwijs. Na mijn vertrek in juni 1998 uit Haren werd Appingedam al snel gesloten en is inmiddels het gebouw volledig afgebroken. De geschiedenis haalt ons in."

Diegene die meer wil weten over hoe het een en ander is geregeld binnen het MKD anno 2021, dat onderdeel is van Elker Jeugdhulp & Onderwijs, verwijs ik naar: <https://www.elker.nl/hulpaanbod/mkd/#intro>

Hans Knot

PROMOTIES BIJ ORTHOPEDAGOGIEK

■ Op 18 maart promoveerde Annika Eenshuistra op het proefschrift:

Trainingsprogramma voor pedagogische medewerkers in residentiële jeugdzorg

De jeugdzorg krijgt veel kritiek. Niet alleen zijn er grote financiële tekorten, ook zijn er zorgen over de kwaliteit. Vooral de residentiële jeugdhulp heeft een nogal negatief imago. Dit maakt dat de kwaliteit van werken een grote prioriteit heeft. Het onderzoek van Annika Eenshuistra richt zich op de professionele vaardigheden van pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn in leefgroepen.

De interventie Up2U is een trainingsprogramma dat zich richt op mentor-/coachgesprekken die pedagogisch medewerkers voeren met jongeren in de residentiële jeugdhulp. Up2U bestaat uit een driedaagse training in Motiverende Gespreksvoering, met na verloop van tijd een follow-up (opfris workshop). Tevens is een uitgebreide Up2U Handleiding ontwikkeld in samenwerking met jongeren en hulpverleners.

Voor de ontwikkeling zijn ook interviews gehouden met zowel jongeren als pedagogisch medewerkers over hun wensen voor de mentorgesprekken. De training geeft pedagogisch medewerkers concrete tips over hoe zij motivatie voor gedragsverandering bij jongeren kunnen stimuleren en hoe zij een goede samenwerkingsrelatie met jongeren kunnen opbouwen. Zo sluiten zij beter aan bij de individuele behoeften van jongeren. Dat kan het succes van het verblijf in een residentiële instelling, ook na vertrek, vergroten.

Hoewel het gebruik van Up2U in de praktijk nog een

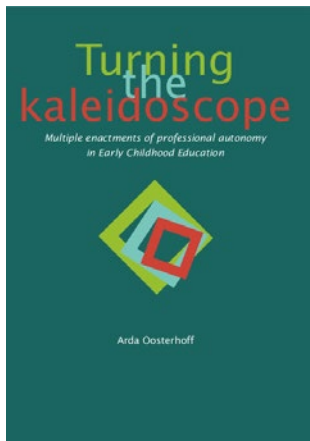

uitdaging is en er verbeterpunten zijn, zijn de eerste resultaten positief. Pedagogische medewerkers die Up2U in de praktijk hebben uitgetoetst, vinden dat het een duidelijk trainingsprogramma is en een prima hulpmiddel voor het voeren van goede mentorgesprekken. Met Up2U kunnen pedagogisch medewerkers ook een gesprek voeren dat meer dan gebruikelijk op de individuele jongere gericht is en daardoor sterker motivatie voor gedragsverandering wekt.

Promotoren waren: Prof. dr. Erik Knorth, en Prof. dr. Annemiek Harder.

Het proefschrift is te vinden via de volgende link: <https://research.rug.nl/nl/publications/i-know-best-research-into-the-professional-skills-of-care-workers>

De foto werd genomen tijdens de promotie, waarbij verder geen publiek aanwezig mocht zijn vanwege de overheidsvoorschriften, werd gemaakt door Annemiek Harder.

■ Op 1 april promoveerde Arda Oosterhoff

Turning the kaleidoscope multiple enactments of professional autonomy in early childhood education

Geef een andere draai aan de regulering van onderwijs aan jonge kinderen

Veel leerkrachten in de eerste twee groepen van het basisonderwijs voelen zich door hun omgeving belemmerd bij het uitvoeren van hun werk volgens hun eigen professionele opvattingen. Arda Oosterhoff heeft de invloed vanuit de schoolomgeving op de professionele autonomie van kleuterleerkrachten onderzocht. Haar onderzoek illustreert de huidige tendens tot externe input- en outputregulering, die gebaseerd is op een technische opvatting van onderwijskwaliteit. Het onderzoek toont ook de negatieve gevolgen van deze trend voor het onderwijs aan jonge kinderen en voor het welbevinden van leerkrachten.

De resultaten laten zien dat veel verschillende factoren, zowel menselijke als niet-menselijke, op complexe en

onderling samenhangende manieren invloed uitoefenen op de professionele autonomie van de leerkracht. Uit het onderzoek komen enkele concrete aanbevelingen naar voren. Schoolleiders kunnen vanwege hun positie tussen de overheid en de werkvloer een belangrijke rol spelen om de balans tussen externe regulering en autonomie van de leerkracht - letterlijk - gezond te houden. Lerarenopleidingen zouden meer aandacht moeten besteden aan het ontwikkelen van specifieke expertise op het gebied van de pedagogiek van het jonge kind en meer expliciete aandacht kunnen schenken aan de ontwikkeling van agency van aankomende leerkrachten.

Vanwege de complexe dynamiek van professionele onderwijspraktijk biedt geen van deze aanbevelingen echter een enkelvoudige oplossing. Behalve de aanbevelingen voor het management en de lerarenopleiding lijkt het vooral belangrijk de complexiteit van de onderwijspraktijk en verscheidenheid aan invloeden daarin te erkennen. De kwaliteit van het onderwijsproces en het effect van het onderwijs kan op veel verschillende manieren worden beoordeeld. Het huidige, eenzijdig technische discours brengt het risico met zich mee dat wat zich in cijfers uit laat drukken belangrijker wordt dan wat minder goed kwantificeerbaar is. De specifieke expertise van leerkrachten zou serieus moeten worden ingezet bij het evalueren van leerresultaten en het optimaliseren van onderwijskwaliteit.

Promotor: Prof. dr. A.E.M.G. (Alexander) Minnaert.

Proefschrift:

<https://research.rug.nl/nl/publications/turning-the-kaleidoscope-multiple-enactments-of-professional-auto>

Diverse publicaties medewerkers Orthopedagogiek

■ **OOP, Orthopedagogiek, Onderzoek en Praktijk, Jaargang 59, nummer 6, november- december 2020.**

Diverse perspectieven vanuit de klas op sociale participatie

Renske R. de Leeuw, Anke A. de Boer, Jan O. Bijstra & Alexander E.M.G. Minnaert

De sociale participatie van leerlingen met extra ondersteuningsbe-

hoefden is de afgelopen decennia veelvuldig onderzocht. Opmerkelijk is dat veel van deze studies voornamelijk gaan over het functioneren van de klas en de leerkracht en leerlingen, en minder onderzoek is uitgevoerd samen met de directbetrokkenen van een klas. Het gevolg is dat er weinig bekend is over wat er in de klas gedaan wordt om sociale participatie te stimuleren en wat leerkrachten en leerlingen van deze strategieën vinden.

In een recent promotieonderzoek is er vanuit het perspectief van 1) de leerkracht, 2) de leerlingen met gedragsproblemen en 3) de voorhanden empirische literatuur bekeken hoe sociale participatie gestimuleerd wordt en welke behoeftes er zijn om sociale participatie te verbeteren. Dit artikel presenteert diverse uitgevoerde studies en bevindingen vanuit de drie perspectieven. Op basis van de studies kunnen twee hoofdconclusies getrokken worden. De eerste conclusie is dat leerkrach-

ten meer zouden moeten handelen vanuit de behoeften van een leerling, in plaats van te handelen op basis van de gedragsproblemen van de leerling. De tweede conclusie is dat het perspectief van de leerling onderbelicht is met betrekking tot het verbeteren van de sociale participatie in de klas. Het artikel sluit af met aanbevelingen voor orthopedagogen en beleidsmakers, om zodoende leerkrachten en professionals te ondersteunen om de sociale behoeften van leerlingen centraal te stellen in de vorming van onderwijs. Alleen zo kan de zorg geleverd worden om Passend Onderwijs ook daadwerkelijk passend te laten zijn voor iedere leerling.

■ On the bright side: Young people's most positive memories of family foster care

Anne Steenbakkers, Steffie van der Steen, Hans Grietens

Clinical Child Psychology and Psychiatry

Abstract

This study explored what contributes to successful family foster care from the perspective of young people by asking them about their most positive memory of family foster care. Forty-four Dutch adolescents and young adults (aged 16–28) participated in this study and shared their most positive memory in a short interview. Their answers were qualitatively analyzed using reflexive thematic analysis, supplemented with an analysis of the structure of their memories.

The thematic analysis resulted in the themes Belongingness, Receiving support, Normal family life, It is better than before, and Seeing yourself grow. The structural analysis showed that young people both shared memories related to specific events, as well as memories that portrayed how they felt for a prolonged period of time. In addition,

young people were inclined to share negative memories alongside the positive memories. These results highlight that, in order to build a sense of belonging, it is important that of foster parents create a normal family environment for foster children and provide continuous support. Moreover, the negative memories shared by participants are discussed in light of a bias resulting from earlier traumatic experiences.

Keywords Family foster care, lived-experiences, success factors, qualitative research, voices of youth

Bron:

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1359104520978691?fbclid=IwAR23xsPkCkTmYnobqoT>

First Published December 16, 2020
Research Article

<https://doi.org/10.1177/1359104520978691>

Verdere publicaties:

■ Batstra, L. (2020). **ADHD-richtlijnen: Kind en (ortho)pedagogiek voorop!** *De Pedagoog*, 21(3), 12-13.

■ Batstra, L. (2020). **Passend Onderwijs: Anders handelen vereist Anders denken.** *Tijdschrift Intern Begeleiders*, 2020(5).

■ Batstra, L., & Doornenbal, J. (2020). **De opvoedingsomgeving versterken: Een decennium Druk en Dwars.** *PIP-Pedagogiek in Praktijk*, 116.

■ Batstra, L., Foget, L., Van Haerengen, C., Te Meerman, S., & Thoutenhoofd, E. D. (2020). **What children and young people learn about ADHD from youth information books: A text analysis of nine books on ADHD available in**

Dutch. *Scandinavian Journal of Child and Adolescent Psychiatry and Psychology*, 8, 1-9. doi:10.21307/sjcapp-2020-001

■ Batstra, L., & Thoutenhoofd, E. D. (2020). **The lack of common sense in disorder thinking.** *Sociology Lens*. Retrieved from: [https://www.sociologylens.net/\(...\)order-thinking/29776](https://www.sociologylens.net/(...)order-thinking/29776)

■ Bijleveld, C., Akkermans, A., Malsch, M., Marseille, B., & Smit, M. (Red.) (2020). **Nederlandse Encyclopedie Empirical Legal Studies.** Den Haag: Boom Juridisch (ISBN 978-94-6290-836-9).

■ Eenshuijstra, A. (2021). **"I know best ...". Research into the professional skills of care workers in residential youth care.** Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen (verdedigd op 18 maart 2021; promotoren: prof. dr. E.J. Knorth, prof. dr. A.T. Harder).

■ Jonker, T., Rimmelts, H., Huyghen, A-M., Van der Woude, G., & Knot-Dickscheit, J. (2020). **Ervaringen en perspectief van de POH-Jeugd.** *Huisarts en Wetenschap*, 63(10), 33-37. doi:10.1007/s12445-020-0854-8

■ Mc Intyre, K., Lanting, P., Deelen, P., Wiersma, H. H., Vonk, J. M., Ori, A. P. S., Jankipersadsing, S. A., Warmerdam, R., van Blokland, I., Boulogne, F., Dijkema, M. X. L., Herkert, J. C., Claringbould, A., Bakker, O., Lopera Maya, E. A., Bültmann, U., Zhernakova, A., Reijneveld, S. A., Zijlstra, E., ... Franke, L. (2021).

Lifelines COVID-19 cohort: Investigating COVID-19 infection and its health and societal impacts in a Dutch population-based cohort. *BMJ Open*, 11(3), [e044474]. doi:10.1136/bmjopen-2020-044474

■ Middel, F., Post, W., López López, M., & Grietens, H. (2021). **Participation of Children Involved in the ChildProtection System – Validation of the Meaningful Participation Assessment Tool (MPAT).** *Child Indicators Research*, 14(2), 713-735. doi:10.1007/s12187-020-09772-2

■ Pater, M., Spreen, M., & Van Yperen, T. (2021). **The developmental progress in social behavior of children with Autism Spectrum Disorder getting music therapy: A multiple case study.** *Children and Youth Services Review*, 120, 1057-1067. doi:10.1016/j.chil-dyouth.2020.105767

■ Seddighia, H., Sajjadi, H., Yousefzadeh, S., López López, M., Vameghi, M., Rafiey, H., & Reza Khankeh, H. (2021). **Representation of disasters in school textbooks for children with intellectual disabilities in Iran: A qualitative content analysis.** *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 53, 1-10. doi:10.1016/j.ijdr.2020.110987

■ Sluiter, M. N., De Vries, Y. A., Koning, L. G., Hak, E., Bos, J. H. J., Schuiling-Veninga, C. C. M., Batstra, L., Doornenbal, J. M., & De Jonge, P. (2020). **A prescription trend analysis of Methylphenidate: Relation to study reports on efficacy.** *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 47(2), 291-299. doi:10.1007/s10488-019-00983-6

■ Smit, M., Marseille, B., Akkermans, A., Malsch, M., & Bijleveld, C. (2020). **25 jaar empirisch-juridisch onderzoek in Nederland: Een inleiding tot de Encyclopedie ELS.** In C. Bijleveld, A. Akkermans, M. Malsch, B. Marseille, & M. Smit (Red.), *Nederlandse Encyclopedie Empirical Legal Studies* (pp. 11-20). Den Haag: Boom Juridisch.

■ Te Meerman, S., Batstra, L., Freedman, J., Hoekstra, R., & Grietens, H. (2020). **ADHD and brain anatomy: What do academic textbooks used in the Netherlands tell students?** *Children & Society*, 34(2), 136-150. doi:10.1111/chso.12362

■ Te Meerman, S., Batstra, L., Freedman, J., Hoekstra, R., & Grietens, H. (2020). **ADHD and brain anatomy: First do no harm?** *Sociology Lens*, Febr. 2020. Retrieved from: <https://www.sociologylens.net/article-types/opinion/adhd-brain-anatomy-first-do-no-harm/29128>.

■ Valencia Corral, N.O., López López, M., Frías Armenta, M., & Grietens, H. (2020). **Child protection in Mexico: A review of policy, system structure and current challenges.** *Children and Youth Services Review*, 112, 1-9. doi:10.1016/j.chil-dyouth.2020.104878

■ Van Assen, A., Knot-Dickscheit, J., Grietens, H., & Post, W. (2021). **Fidelity and flexibility of care activities in child-centered youth care for children growing up in families experiencing complex and multiple problems.** *Children and Youth Services Review*, 123, 1-10. doi:10.1016/j.chil-dyouth.2021.105923

■ Visscher, L., Evenboer, K.E., Scholte, R.H.J., Van Yperen, T.A., Knot-Dickscheit, J., Jansen, D.E.M.C., & Reijneveld, S.A. (2020). **Elucidating care for families with multiple problems in routine practice: Self-registered practice and program elements of practitioners.** *Children and Youth Services Review*, 111, 1-10. doi:10.1016/j.chil-dyouth.2020.104856

■ Zevulun, D., Zijlstra, A. E., Post, W. J., & Knorth, E. J. (2021). **A qualitative study into the reintegration of vulnerable migrant children and families after return to Kosovo.** *Children and Youth Services Review*, 125, 1-9. doi:10.1016/j.chil-dyouth.2021.105991

■ 22 december 2020 **Nummer 04 in de 21ste jaargang van het tijdschrift de Pedagoog**

Gronings tintje

Deze editie van de Pedagoog heeft, zo kan rustig gesteld worden, een Gronings tintje als het om Orthopedagogiek gaat. Allereerst is er een artikel over een onderzoek binnen het Hestia-project: 'Jeugdbescherming in Nederland, Duitsland en Engeland' waar een aantal medewerkers bij betrokken is, evenals onze voormalige hoogleraar Hans Grietens:

<http://www.projecthestia.com/en/studies/>

Ook werd er aandacht besteed aan het promotieonderzoek van dr. Niek Frans in: Einde van de kleutertoets. Hoera!?' Niek Frans promoveerde in 2019 op de voorspellende waarde van de fel bekritiseerde kleutertoets. Tegenstanders krijgen inmiddels hun zin. De kleutertoets wordt afgeschaft. Dit regeringsbesluit stond voor zijn promotie al vast, maar Frans is wel geraadpleegd en wordt ook genoemd in de verantwoording. In het artikel van Peter Hoffenaar in voornoemde editie van de Pedagoog staat de volgende vraag centraal: Wat betekent het wegval-len van de toets voor het volgen van de vorderingen van kleuters en wat kunnen we verwachten van de alternatieven?

Meer info rond Niek Frans zijn proefschrift vind je hier:

[https://www.rug.nl/research/portal/nl/publications/a-captivating-snapshot-of-standardized-testing-in-early-childhood\(8b6bc07d-bfo7-4f18-8f22-aaaacfdb715d\).html](https://www.rug.nl/research/portal/nl/publications/a-captivating-snapshot-of-standardized-testing-in-early-childhood(8b6bc07d-bfo7-4f18-8f22-aaaacfdb715d).html)

Tenslotte is er ook aandacht voor Therapie met dieren, een onderzoek dat we eerder aanhaalden in het alumniblad en dat wordt uitgevoerd

onder verantwoordelijkheid van Steffie van der Steen.

OOP Orthopedagogiek: Onderzoek en praktijk. Jaargang 60, nummer 2, April 2021 Dyslexie en muziek. Musici met en zonder dyslexie laten onderling een aantal zeer uitgesproken en significante verschillen zien, die meer aandacht, begrip en aanpassingen vereisen binnen het (hoger) muziekonderwijs. Wied A.J.J.M. Ruijssenaars, Marnick W.

Tappel & Birgit S. Jaarsma.

Inclusion moments for students with profound intellectual and multiple disabilities in mainstream schools: The teacher assistant's role in supporting peer interaction. Ineke Haaksma, Anke A. de Boer, Sanne van Esch, Alexander E.M.G. Minnaert & Annette A.J. van der Putten. In: European Journal of Special Needs Education April 2021.

‘Mensen met ernstige meervoudige beperkingen zijn wel degelijk in staat om te vertellen wat ze willen’

Interview met Annette van Putten en Petra Poppes bij ZonMw

Zorgverleners, onderzoekers, onderwijsinstellingen en beleidsmakers werken in zes academische werkplaatsen samen aan betere ondersteuning voor mensen met een verstandelijke beperking. De academische werkplaats EMB, een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen, 's Heeren Loo, de Hanzehogeschool Groningen en Visio, richt zich op mensen met ernstige verstandelijke en meervoudige beperking.

Mensen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen vormen een doelgroep met complexe problematiek en complexe zorg- en ondersteuningsvragen, zegt Annette van der Putten, hoogleraar Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen en coördinator van de academische werkplaats. Bij de ontwikkeling van kennis richt de werkplaats zich vooral op de relatie die mensen met (zeer) ernstige beperkingen met anderen hebben. ‘Zij maken zich op

een non-verbale manier verstaanbaar. Betrokkenen, zoals naasten en zorgprofessionals, moeten dat begrip om op de juiste manier op hun vragen in te gaan. De relatie die ze met elkaar opbouwen is dus cruciaal: iemand met dergelijke ernstige beperkingen kan alleen vanuit die relatie leren, zich ontwikkelen en ontplooiën en aangeven wat hij wel en niet prettig vindt in het leven’, aldus Van der Putten.

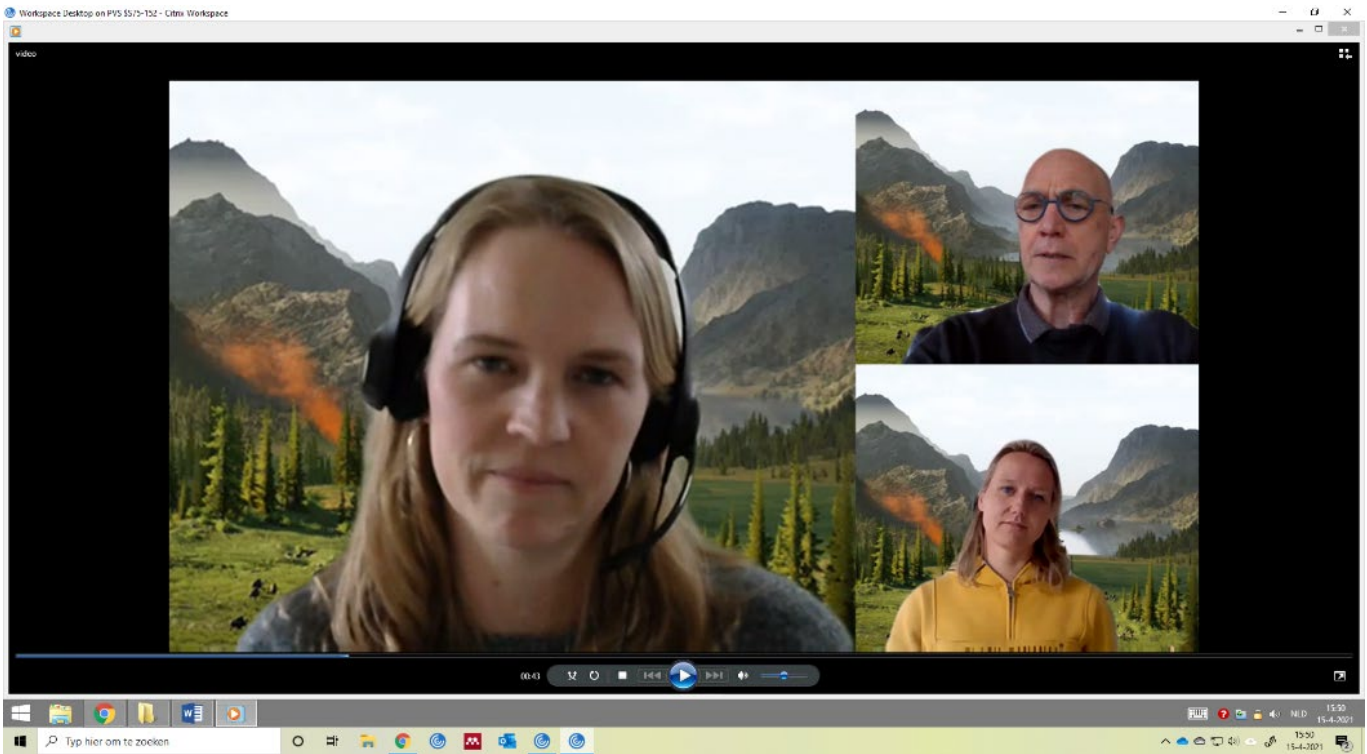
Lees hier meer:

<https://publicaties.zonmw.nl/academische-werkplaatsen-verstandelijke-beperkingen/aw-emb/>

ZonMw

Verbinding tussen onderzoek-praktijk

Al lange tijd wordt er samengewerkt tussen speciaal onderwijsorganisatie RENN4 en de Basiseenheid Orthopedagogiek. Om deze samenwerking te intensiveren ben ik, Anke de Boer, per 1 januari van dit jaar voor 1 dag per week gedetacheerd naar RENN4. Samen met Hanneloes Schleurholts van de Hanzehogeschool, onderzoekscoördinator van RENN4 Jan Bijstra (zie foto), zijn we bezig om een kenniskring in te richten die zich bezighoudt met onderzoek voor én met de praktijk. Voorbeelden van onderzoeken waar we mee bezig zijn:

- Onderzoek naar de opbrengsten van en de ervaringen met symbiose in het vso en vso: dit onderzoek is in samenwerking met onderwijswetenschappen van de RuG, orthopedagogiek en RENN4. We kijken naar leeruitkomsten van leerlingen, en voeren daarnaast gesprekken met betrokkenen – en leerlingen zelf – over hun ervaringen met symbiose. Dit onderzoek moet zicht geven op de verschillende vormen van symbiose en de opbrengsten hiervan.
- Onderzoek naar de samenwerking tussen jeugdhulp

in het so en vso: in dit onderzoek kijken we naar factoren die bevorderend- en belemmerend zijn in de samenwerking, waarbij we met commissies voor de begeleiding hebben gesproken, met leraren en met hulpverleners. Dit onderzoek moet handvatten geven over het verder inrichten van de jeugdhulp in de scholen.

Naast deze onderzoeken zijn er nog vele andere onderzoeken waar we mee bezig zijn. Daarnaast zijn we bezig om te kijken hoe we de opgedane kennis beter in de praktijk kunnen krijgen, en hoe we met ons onderzoek zo goed mogelijk aan kunnen sluiten op praktijkvragen. Ook zijn we op dit moment bezig met het inrichten van een onderzoekspagina op de website van RENN4. Hier kun je over enige tijd meer informatie vinden over al onze activiteiten. Wil je nu al meer over weten over waar we mee bezig zijn, of heb je vragen naar aanleiding van dit bericht? Mail me dan gerust: anke.de.boer@rug.nl.

ORTHOPEDEGOGIEK MEDEWERKERS IN DE MEDIA EN MEER

■ De Volkskrant 19 november 2020. **Opinie: Bakens goed af wat passend onderwijs is**

Sietske Waslander, Guuske Ledoux, Ton Eimers, ortho collega Anke de Boer, José van der Hoeven, Ed Smeets en Miriam Walraven behoren tot een groep van wetenschappers die het passend onderwijs sinds de invoering in 2014 onderzoekt.

Om te voorkomen dat het draagvlak onder leraren afkalt, dient minister Slob het passend onderwijs beter te begrenzen, betoogt Sietske Waslander met een aantal collega-wetenschappers. En Sara Stegen pleit voor een fonds voor leerlingen die zijn uitgevallen. Lees hier meer:

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-bakens-goed-af-wat-passend-onderwijs-is-b82o8oc5/>

■ 29 november 2020 | KRO-NCRV | **Reporter Radio: Psychiatrische labels die blijven plakken**

Mensen die in de psychiatrie een label krijgen komen daar moeilijk van af. Ook als symptomen van de stoornis zich niet meer voordoen moet men soms medicatie blijven slikken. Dat blijkt uit onderzoek van Reporter Radio (KRO-NCRV). Deskundigen pleiten in het programma voor een andere aanpak.

Patiënten die psychische problemen hebben worden in de geestelijke gezondheidszorg door een hulpverlener geclassificeerd. Deze classificatie gebeurt aan de hand van de DSM 5, een handboek voor psychische stoornissen. De patiënt krijgt een label op basis van de kenmerken van een bepaalde stoornis. Het gaat dan bijvoorbeeld om een bipolaire stoornis of schizofrenie.

Een label is nodig voor wetenschappelijk onderzoek. Ook is een label nodig om de behandeling bij de zorgverzekeraar vergoed te krijgen. Maar in de praktijk is het moeilijk om een label te wijzigen. Ook al heeft iemand jarenlang geen last meer van de symptomen van de stoornis. “Het nadeel met psychiatrische classificaties is dat ze overal komen te staan”, zegt Laura Batstra, adjunct Hoogleraar pedagogiek. “En het is lang niet altijd makkelijk om er vanaf te komen.” Lees hier meer:

<https://www.nporadio1.nl/onderzoek/27965-psychiatrische-labels-die-blijven-plakken>

■ 8 december 2020 RUG News **1000 maal klassenfeestjes**

Meer dan 10% van de basisschoolkinderen wordt gepest of uitgesloten. Een belangrijke aanwijzing voor uitsluiting is als een kind nooit wordt uitgenodigd voor een verjaardagsfeestje. Orthopedagogen, waaronder Laura Batstra, hebben daarom het project Klassenfeestjes opgezet, samen met de Stichting Kinderpostzegels. Hierbij worden alle kinderen uit een klas uitgenodigd, zodat niemand wordt overgeslagen. Het doel is op een leuke en onopvallende manier iets tegen sociale uitsluiting te doen. Begin december is het duizendste draaiboek om een klassenfeestje te geven gedownload.

<https://www.rug.nl/news/2020/12/mijlpaal-project-klassenfeestjes-tegen-uitsluiting-van-kinderen>

■ 9 december 2020 RUG News **Benoeming Orthopedagogiek**

Het College van Bestuur van de RUG heeft Anna Lichtwarck-Aschoff per 1 januari 2021 benoemd tot Hoogleraar Orthopedagogiek bij de basiseenheid Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten bij de Faculteit Gedrags en Maatschappijwetenschappen. Ze zal daar de leerstoel Orthopedagogiek, i.h.b. Zorg voor Kinderen met Gedrags- en Opvoedingsproblemen bekleden.

<https://www.rug.nl/gmw/news/anna-lichtwarck-aschoff-appointed-professor-of-special-needs-education>

■ 11 december 2020 Dagblad van het Noorden **Kinderen in bevingsgebied**

Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer noemt het uniek dat niet alleen het leed van ouders, maar ook van kinderen in het bevingsgebied wordt erkend. “Toen ik in 2016 Kinderombudsvrouw werd, was er geen aandacht voor de positie van deze kinderen. Ze oefenden hoe ze bij een beving onder de tafel moesten kruipen en dat was het. Nu is er meer oog voor hoe ze zich voelen. Er wordt meer met ze gepraat.”

Kalverboer ziet het besluit van het Instituut Mijnbouw-schade Groningen (IMG) om kinderen een immateriële schadevergoeding te geven als een doorbraak. “Het is niet langer een blinde vlek. En dat terwijl kinderen soms openlijk, dan weer enigszins verhullend aangeven dat de gasproblematiek hen niet in de kouwe kleren ging zitten.” Lees hier meer:

<https://www.dvhn.nl/groningen/Schadevergoeding-aan-kinderen-in-aardbevingsgebied-is-uniek-26275988.html>

krachten bundelt. Maar er is onenigheid, een scheve verdeling. Landen denken: het gebeurt niet hier, en trekken dan de handen ervan af. Natuurlijk is het complex. Er zijn bijvoorbeeld veel Afghanen die weinig kans maken op asiel, terugkeer naar eigen land is ingewikkeld omdat mensen gevlucht zijn met vrees voor hun leven. Vanuit gastlanden is er angst voor de aanzuijgende werking. Maar mensen hebben gewoon het recht om te vluchten, en recht op een eerlijke procedure.”

■ 25 maart 2021 **De Young Academy Groningen verwelkomt zeven nieuwe leden**

De Young Academy Groningen (YAG) verwelkomt zeven nieuwe leden. De YAG is een groep getalenteerde, enthousiaste en ambitieuze jonge onderzoekers uit verschillende vakgebieden van de Rijksuniversiteit Groningen en het UMCG. Leden hebben een passie voor onderwijs en wetenschap en de bredere impact hiervan op de academische wereld en de maatschappij.

Leden van de Young Academy Groningen brengen hun ideeën tot uitvoering in samenwerking met onderzoekers uit alle vakgebieden, smeden interdisciplinaire banden en zetten gezamenlijke projecten op. Ze dragen bij aan het wetenschapsbeleid en organiseren activiteiten voor het grote publiek. Als gevolg van de COVID-19-maatregelen vonden deze activiteiten het afgelopen jaar voornamelijk online plaats, maar desalniettemin slaagden ze erin beginnende onderzoekers bij elkaar te brengen om ideeën over het programma Erkennen en Waarderen te bespreken en interdisciplinaire samenwerkingen te verkennen.

Dit jaar is een speciaal jaar omdat de YAG zijn eerste lustrum viert, wat ook betekent dat de YAG afscheid dient te nemen van de eerste leden, die vanaf het begin hebben bijgedragen aan het succes en aanzien van de YAG. De YAG kijkt ernaar uit om samen met de universitaire gemeenschap, het College van Bestuur en andere Young Academy's in Nederland beginnende onderzoekers nog vele jaren te mogen vertegenwoordigen en is verheugd om de nieuwe lichten leden te verwelkomen. De lustrumviering en de officiële installatie van de nieuwe leden vindt plaats in september 2021.

Eén van de nieuw benoemde leden is werkzaam binnen Orthopedagogiek Groningen, Dr. Muirne Paap. Haar verklaring over haar onderzoek en de doelen die ze zichzelf heeft gesteld ten aanzien van de YAG, zijn via de volgende link te vinden.

<https://www.rug.nl/news/2021/03/the-young-academy-groningen-welcomes-seven-new-members>

■ Dagblad van het Noorden 21 april 2021 **Jeugdzorg zorgen**

In de jeugdzorg gaat veel mis: lange wachtlijsten, late en verkeerde diagnoses. Wat moet er volgens noordelijke instellingen gebeuren?

Het roer moet om, zeggen liefst vijf gerenommeerde landelijke instanties in het AD, onder wie Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer. Kinderen krijgen dikwijls niet de juiste hulp, met alle schadelijke gevolgen van dien. Bestuurder Wietke Beernink van Accare, instelling voor specialistische jeugd ggz, en Anka Wagenaar, klinisch psycholoog bij jeugdzorgorganisatie Yorneo, herkennen dit helemaal. Lees hier meer: <https://www.dvhn.nl/drenthe/Noordelijke-jeugdzorg-hoog-tijd-dat-het-roer-om-gaat-26774497.html>

■ 21 April 2021: **De tram had een leuke band en meer van die smoezen.** Onder meer de mening van Prof. dr. Alexander Minnaert

Een vriend en zijn vrouw zaten bij een oudergesprek. Alles ging goed met zoon. “Jammer alleen van zijn bronchitis”, zei de mentor, “waardoor hij steeds even de klas uit moet.” Een verhaal over de beste smoezen van scholieren.

Met de aanstaande examens komt er voor een groot aantal leerlingen een eind aan de middelbareschooltijd. Een periode waarin jongens en meisjes onderworpen zijn aan de regels van de leerplicht, terwijl ze anderzijds hun eigen weg zoeken, richting volwassenheid. Het gevolg: pubers moeten op het kruispunt van die opgelegde en eigen weg soms alle creativiteit aanspreken om een ongeoorloofde onttrekking aan die leerplicht te verklaren.

Het bedenken van smoezen is bijna een genre op zich en een rondje bellen, googelen en luisteren naar collega-ouders levert fraaie staaltjes van verzinkunst op. <https://www.dvhn.nl/groningen/De-tram-had-een-leuke-band-26772839.html>

Contact in Coronatijd

Lotte Piekema

COVID-19 zorgt ervoor dat op bezoek gaan minder vanzelfsprekend is. Dit heeft een grote impact op ons leven, zeker voor mensen die in een woonvoorziening wonen. Hoe kun je contact onderhouden als je elkaar even niet of minder in het echt kunt zien? Digitaal contact kan dan een optie zijn, maar wat is hierin mogelijk en voor wie? Hoe ondersteun je digitaal contact als persoonlijk begeleider? En hoe faciliteer je als manager het digitale contact? Deze vragen onderzoeken wij in het project Contact in coronatijd.

Het project wordt uitgevoerd vanuit de Associatie Academische Werkplaatsen VB, waar acht Academische Werkplaatsen en onderzoeksnetwerken in de zorg onderdeel van uitmaken. In het bijzonder is het een samenwerking van de Academische Werkplaats EMB, Academische Werkplaats 's Heeren Loo - VU, Academische Werkplaats Bartiméus - VU, Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking en belangenvereniging KansPlus. Ook Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland en Vilans zijn bij het project betrokken.

Dit is het eerste project dat vanuit de Associatie in samenwerking wordt uitgevoerd. In deze samenwerking kunnen we de expertise van verschillende academische werkplaatsen goed combineren. Het project Contact in coronatijd richt zich specifiek op het verbeteren van (digitaal) contact van mensen met een beperking die in een woonvoorziening wonen.

We begonnen het onderzoek door te kijken wat er al bekend was in de literatuur. Daarna hebben we via vragenlijsten en interviews contact gehad met mensen die het afgelopen jaar ervaring hebben opgedaan met digitaal contact, zoals mensen met een beperking, naasten, persoonlijk begeleiders, specialisten, managers en ICT-experts. De volgende stap is deze kennis en ervaringen gebruiken voor het ontwikkelen van een of meerdere toegankelijke handreiking(en) waar onder andere begeleiders, naasten en managers verder mee kunnen. Deze handreiking(en) komen tot stand samen met betrokkenen die plaatshebben in een panel, zodat we tot de juiste handvaten komen en de praktijk kunnen ondersteunen en inspireren in digitale mogelijkheden.

Lees hier onze publieksversie van het literatuuronderzoek:

https://www.academischewerkplaatsen-vb.nl/wp-content/uploads/2021/02/Publieksversie_WP1_DEF.pdf

DRUK & DWARS

Druk en Dwars & het Noordelijk Onderwijsgilde

door Marieke van Roy en Laura Batstra

Het team van Druk&Dwars en de specialisten van het Noordelijk Onderwijsgilde bundelen hun krachten ten behoeve van een sterk, kindvriendelijk en veilig opvoedklimaat in een inclusieve tolerante samenleving.

Druk & Dwars ontstond in 2010 toen Laura Batstra met enige bombarie ontslag had genomen bij een Groningse kinderpsychiatrische instelling, omdat ze vond dat kinderen daar veel te snel psychiatrische classificaties en medicamenteuze behandelingen kregen. De landelijke media pikten dit op en hierop contacteerden nogal wat ouders Laura omdat ze op zoek waren naar hulp bij de opvoeding van hun drukke en dwarse kind, maar geen psychiatrisch label of medicatie wilden.

In die tijd was dat vrij moeilijk, omdat een psychiatrische classificatie nog nodig was voor vergoeding van hulp. Laura, inmiddels werkzaam bij de Basiseenheid Orthopedagogiek van de RuG, ontwikkelde een groepsoudercursus waarmee ouders handvatten bij de opvoeding kregen zonder dat daarvoor een kindgebonden label nodig was. Samen met haar collega Sanne te Meerman implementeerde, evalueerde en optimaliseerde ze deze cursus in een aantal gemeenten in Groningen.

De vleugels van Jeannette Doornenbal

In 2014 gingen Laura en Sanne samenwerken met Jeannette Doornenbal van de Hanzehogeschool Groningen. Met haar enorme netwerk, energie en visie, gaf Jeannette Druk & Dwars tegelijk vleugels en vaste voet aan de grond. Het project groeide uit tot een bloeiend samenwerkingsverband tussen Orthopedagogiek, de Hanzehogeschool, en diverse Noordelijke gemeenten en praktijkorganisaties. Door het bieden van eerlijke voorlichting over ADHD en D&D- gedrag, het onderzoeken en waar nodig en mogelijk corrigeren van bestaande voorlichting, het bieden van ondersteuning aan ouders en het stimuleren van een meer inclusieve gemeenschap (www.klassenfeestjes.nl) hoopt het team van D&D onnodige psychiatrische classificaties en behandelingen te voorkomen, zodat deze specialistische hulp bewaard blijft voor kinderen en gezinnen met de meest ernstige en hardnekkige problematiek.

NOG meer uitbreiding

Promotieonderzoek van Maruschka Sluiter liet zien dat de D&D oudercursus opvoedstress bij ouders vermindert en dat psychiatrische hulp vaak niet meer nodig is. Vanuit het veld kwam de vraag of volgens dezelfde principes als in de oudercursus een training ontwikkeld kon worden voor onderwijs en kinderopvang. Om optimale kennis en ervaring betreffende deze settingen in huis te halen, is Druk & Dwars een samenwerking met het Noordelijk Onderwijsgilde (NOG) aangegaan. Het NOG is een professionaliseringscentrum voor specialistisch en passend onderwijs in Noord Nederland dat werkt vanuit een visie die perfect aansluit bij D&D.

Directeur Marieke van Roy: “Bij goed onderwijs zie ik bevlogen professionals voor me die bij elk kind blijven puzzelen met wat ze zelf kunnen doen om dit kind verder te helpen. Op die manier ontwikkel je namelijk vakmanschap. En vakmanschap zorgt er op haar beurt weer voor dat kinderen uitgedaagd, geïnspireerd en geactiveerd worden, zonder dat ze gefrustreerd raken. Maar vakmanschap is veel meer dan enkel goed lesgeven of opvoeden; het veronderstelt bijvoorbeeld ook dat je kinderen leert om op te komen voor zichzelf, om met moeilijke situaties om te gaan, of om het positieve van anderen in te zien en anderen niet buiten te sluiten.”

Afscheid

Er was niet alleen uitbreiding, maar ook afscheid binnen Druk & Dwars. Zo maakte promovendus en coördinator Maruschka Sluiter de keus om na haar promotie fulltime in de praktijk te gaan werken als gezinsbegeleider. Haar coördinerende taken zijn overgenomen door Marieke van Roy. Daarnaast heeft het D&D team met pijn in het hart afscheid moeten nemen van Jeanette Doornenbal. Zij is 12 maart jongstleden overleden (zie elders in dit blad). Haar bevlogenheid, kennis en inclusieve gedachtengoed zullen nog lang doorklinken in onder meer het project D&D.

Duurzame veranderingen

Op dit moment bestaat het basisteam van Druk&Dwars uit Laura Batstra (projectleider), Marieke van Roy (promovendus en algemeen coördinator), Elin Hondebrink (communicatiemedewerker), Sanne te Meerman (coördinator Voorlichting) en Marc Conradi (coördinator Klassenfeestjes). In samenwerking met het NOG is een aanbod voor gemeenten ontwikkeld dat bestaat uit 5 pijlers: Voorlichting, Oudercurssussen, Leerkrachttrainingen, Trainingen voor de kinderopvang, en interventies voor meer inclusie van onder anderen drukke en dwarse kinderen in schoolklassen.

Het aanbieden van trainingen aan zowel ouders als onderwijs als kinderopvang volgens dezelfde basisprincipes beoogt het bewerkstelligen van een consistente en kindvriendelijke benadering in de diverse leefomgevingen van kinderen. De basistrainingen gaan vergezeld van Train-de-trainer cursussen zodat visie en werkwijze voortduren als het D&D team na een aantal jaren weer uit een gemeente is vertrokken.

Dit jaar wordt de aanpak in samenwerking met Effectief Onderwijs en Stichting Kinderopvang Stad Groningen (SKSG) geïmplementeerd in de gemeenten Groningen en Eemsdelta. Professionals uit andere gebieden kunnen tegen vergoeding ook gebruik maken van de verschillende trainingen in het aanbod, maar het heeft de voorkeur om de integrale D&D aanpak in wijken of gemeenten te implementeren.

Delen

Soms is een geheel meer dan de som der delen. Dit gaat zeker op voor de samenwerking tussen het NOG en D&D. Kennis, vaardigheden, ervaringen en netwerken vullen elkaar aan en versterken elkaar. Het streven is en blijft een sterk, kindvriendelijk en veilig opvoedklimaat in een tolerantere samenleving waarin voor iedereen een plek is en waarin ook degenen die een beetje anders zijn gewaardeerd worden.

www.drukendwars.nl

Jeannette Doornenbal: Samen – en inclusief

7 juni 1954 – 12 maart 2021

Door Laura Batstra en Mineke van Essen

“Hier krijgen we nog heel wat mee te stellen”, schijnt haar moeder te hebben gezegd toen ze op 7 juni 1954 haar net gebaarde baby **Jeannette Marieke Doornenbal** in de heldere ogen keek. Inderdaad was Jeannette vanaf haar jonge jaren al kritisch en nam ze geen blad voor de mond. Ze vond bijvoorbeeld dat haar vader ondanks zijn fulltime baan meer in het huishouden diende te doen, en hamerde daar ook op. Niet verwonderlijk dus dat toen Jeannette in 1983 bij de Groningse vakgroep Orthopedagogiek kwam werken, ze onder meer onderwijs in *Vrouwenstudies* ging geven.

Haar universitaire loopbaan was in de jaren zeventig begonnen, met een student-assistenten­schap bij onderwijskunde. De studie beëindigde ze met een afstudeerscriptie over de moeilijk opvoedbare meisjes in de Hel­dringstichtingen in Zetten, die in verzet waren gekomen tegen het onderdrukkende regime in de instelling. Ze gaf het werkstuk de uitdagende titel

Verzetten mee. Al in deze scriptie zien we de elementen die Jeannettes carrière zouden blijven kenmerken: de inzet voor kwetsbare kinderen, gelijkheid en inclusiviteit – in combinatie met onverschrokken voor de troepen uitlopen.

In 1996 rondde Jeannette een proefschrift af op het snijvlak van vrouwenstudies en Pedagogiek: *Ouderschap als onderneming*. Uit interviews met vijftig ouderparen bleek dat mannen steeds meer een rol in de opvoeding gingen spelen. Dat klonk mooi, maar Jeannette groef een laag dieper. Moeders, constateerde zij, zijn zo blij dat hun mannen eindelijk wat doen in het gezin, dat ze de inzet van de vaders hoger waarderen dan hun eigen bijdragen. Zo ontstonden er volgens haar opnieuw machtsverschillen: “Het is als bij de intrede van mannen in vrouwenberoepen: komen ze net binnen, zitten ze gelijk weer aan de top. Zo plukken mannen de baten van de emancipatie, zelfs binnen het gezin.”

In 1998 sloeg in haar eigen gezin het noodlot toe: haar grote liefde Christian de Zeeuw kreeg alvleesklierkanker. Hij overleed een jaar later, Jeannette moest met hun drie jonge kinderen alleen verder. Het heeft haar leven getekend, maar de krachtige vrouw die ze was, haalde er ook nieuwe inzichten uit: “Door zijn aanwezige afwezigheid heb ik beter begrepen wat van waarde is: elke dag datgene te doen wat er te doen is.”

De dood van Chris zette Jeannette aan het denken over de toekomst. Al langer twijfelde ze over het wetenschappelijke karakter van haar universitaire functie; ze wilde meer met de praktijk van doen hebben. Twee jaar later hakte ze de knoop door en ging bij RENN-IV aan de slag als regiodirecteur. In 2006 werd ze benoemd tot lector Integraal Jeugdbeleid (nu Lectoraat Jeugd, Educatie en Samenleving) bij de Hanzehogeschool, de functie die ze tot aan haar pensioen, vorig jaar, bekleedde en helemaal zelf vorm gaf. Ze kon er al haar talenten, interesses en passies kwijt. In haar lectorale rede ‘*Ploegen & Bouwen: De brede school als open leergemeenschap*’ formuleerde ze een van haar belangrijkste uitgangspunten: “Een gezamenlijk gedragen pedagogische visie is het fundament van de brede school. Het is het kompas dat richting en houvast geeft. Samenwerking tussen professionals van onderwijs, opvang, welzijn en

zorg, samenwerking met ouders en burgers zijn geen doel op zich, maar manieren om complexe vraagstukken aan te pakken die je in je eentje niet te lijf kunt.”

Jeannette was een inspirerende en overtuigende verbindster. Krachten bundelend met vele anderen zette ze zich onvermoeibaar in voor een inclusieve samenleving, die aan elk kind een veilig en gezond opvoedklimaat biedt. Zo ontstond vanaf 2014 ook een nieuwe en intensieve samenwerking met de universitaire orthopedagogiek. Toen raakte Jeannette betrokken bij *Druk & Dwars*, een project waarin samen met gemeentes, het basisonderwijs, de kinderopvang en de sociale wijkteams gewerkt wordt aan het versterken van ouders en educatieve professionals om kinderen met (als) druk en dwars (ervaren) gedrag te includeren in het alledaagse leven van hun gezin en groep.

In 2019 sloeg het noodlot opnieuw toe. Bij Jeannette werd ongeneeslijke kanker vastgesteld. Het tekent haar persoon dat ze daags na die verpletterende diagnose toch in de corona zat toen Sanne te Meerman zijn proefschrift verdedigde. En nog een paar weken voor haar dood zat ze er weer, bij de verdediging van Maruschka Sluiter. Dat haar stoel niet leeg was op deze momenten, heeft voor zowel de betreffende promovendi als de promotoren veel betekend.

In juni 2020 ging Jeannette met pensioen. Bij haar afscheidsfeest ontving ze uit handen van de voorzitter van het College van Bestuur van de Hanzehogeschool de prestigieuze Hanzepenning. Het juryrapport noemt haar een bevlogen pedagoog voor wie ieder kind telt en voor wie inclusie gedurende haar hele loopbaan de drijfveer is geweest. Haar gedachtengoed heeft velen geïnspireerd en blijft doorwerken, in zowel het bruisende *Druk & Dwars* team als het bloeiende Lectoraat dat ze achterlaat. Samen met hen gaan ook wij haar uitstraling, aandacht voor anderen, humor en hartelijkheid ontzettend missen.

Intens gelukkig was ze met haar gezin: tweede partner Peter van Laar, hun beider kinderen en kleinkinderen. Zij moeten verder zonder deze bijzondere vrouw, die hen altijd omringde met liefde. Als een van de laatste dingen die ze deed voor ze stierf, las ze haar kleindochter een boekje voor. Zo was ze, Jeannette, ten volle uit.

Even voorstellen: Lysbert Zeinstra

Op 1 april 2021 ben ik begonnen als promovendus bij de Rijksuniversiteit Groningen Orthopedagogiek Basiseenheid Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten en Erasmus Universiteit Rotterdam (sectie Ortho- en Gezinspedagogiek). Ik houd me bezig met onderzoek naar de effectiviteit van de interventie Kind IN Gezond System (KINGS), een innovatieve en trauma-georiënteerde behandeling voor jeugdigen met een complex trauma, ernstige gedragsproblemen en hun getraumatiseerde ouders. KINGS is ontwikkeld bij de afdeling de Ruytersteer van Accare in Smilde.

Het doel van het programma is om de veiligheid van gezinnen in multi-probleemsituaties te vergroten door het reduceren van traumasymptomen van zowel de jeugdige als ouders, een afname van gedragsproblemen bij het kind en het vergroten van de pedagogische vaardigheden bij ouders en positieve ouder-kind interacties.

In de studie vergelijken we een KINGS behandelgroep met een wachtlijst-controle groep. Daarnaast voeren we N=1 studies uit bij de KINGS gezinnen om individuele effecten, werkingsmechanismen en effectieve componenten van de interventie in kaart te brengen. In het onderzoek staan de volgende vragen centraal: 1) Wat zijn de kenmerken van jeugdigen en ouders in het KINGS-programma?; 2) Is KINGS effectief in het verminderen van trauma symptomen van jeugdigen en ouders, opvoedingsbelasting, gedragsproblemen van de jeugdige, ouder-kind interactieproblemen en onveiligheid in de gezinssituatie?; 3) Hoe werkt KINGS en wat zijn effectieve componenten?; 4) Hoe ervaren jeugdigen en ouders het KINGS-programma?

Accare is mij niet onbekend: tijdens mijn master Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen heb ik een jaar stage gelopen bij Accare, op de polikliniek in Hoogezand. Daar heb ik ervaring opgedaan met het werken met gezinnen waar sprake was van trauma, complex gedrag en/of negatieve interactiepatronen. Ik merkte dat deze ervaring in de praktijk mijn nieuwsgierigheid en intrinsieke 'drive' om onderzoek te doen niet stilde, maar juist verder aanwakkerde. Het is heel leuk om terug te zijn bij Accare, nu in de rol van onderzoeker in plaats van orthopedagoog. De nauwe samenwerking met een praktijkinstantie zoals Accare past ook bij mijn wens niet een wetenschapper op afstand te zijn, maar een 'partner' midden in de maatschappij. Ik zie het als een uitdaging samen de zorg voor jeugd verder te ontwikkelen!

Wil je meer informatie over het onderzoek naar KINGS? Neem dan gerust contact op via l.t.zeinstra@rug.nl.

Officier in de Orde van Oranje Nassau: Margrite Kalverboer

Vanuit zijn werkkamer aan de Radesingel in Groningen, waar het tijdelijk onderkomen van Burgemeester en Wethouders in een voormalige Katholieke School is gevestigd, had burgemeester Koen Schuiling op maandag 26 april een drukke ochtend daar hij telefonisch alle te decoreren personen op de hoogte diende te stellen van het heugelijke feit dat ze op vrijdag 30 april tijdens een besloten bijeenkomst in Groningen hun onderscheiding zouden krijgen uitgereikt.

Een van de onderscheiden personen is Prof. dr. mr. Margrite Kalverboer, vooral bekend als Kinderombudsman maar ook nog steeds verbonden aan Orthopedagogiek in Groningen. Waarom is deze prachtige onderscheiding van Margrite Kalverboer toegewezen?

In een toespraak, via internet later die dag, waarbij collega's en familieleden van Margrite konden feliciteren, was het Prof. dr. Erik Knorth, die mede namens directe collega Dr. Elianne Zijlstra de volgende laudatio sprak: "Het draait in de kern om jouw tomeloze inzet en visie om kinderrechten op de kaart te zetten. Gedurende jouw hele loopbaan zette je belangen van kinderen voorop en liet je je leiden door de normen uit het Inter-

nationale Kinderrechtenverdrag. Dat inspireerde je in jouw werk bij de Rijksuniversiteit Groningen, in de vele nevenfuncties die je bekleedde, en nu ook al vijf jaar als Kinderombudsvrouw.

Je bent gericht op het onderzoeken en verbeteren van (de achtergronden van) rechtsongelijkheid, waarbij je 'het verschil maakt' op meerdere niveaus: voor individuele kinderen, voor nationaal beleid, én in wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Je hebt een sterke, overtuigende visie en je weet kennis van verschillende disciplines te benutten en samen te brengen. Vanuit deze gedrevenheid richtte je, samen met Elianne, het inmiddels vermaarde Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht op. Jouw werk als onderzoeker, docent, clinicus en beleidsadviseur had en heeft grote maatschappelijk impact. Voor velen ben je een inspirerend voorbeeld.

Lieve Margrite, je bent de zevende collega binnen Orthopedagogiek (na Wilhelmina Bladergroen, Hans Knot, Wied Ruijssenaars, Carla Vlaskamp, Marleen Janssen en ikzelf) die een Koninklijke Onderscheiding heeft ontvangen. Het daarbij behorende 'Ortho wissel zwaard' - mét inscriptie - zal jou een van de komende weken worden overhandigd.

Ik hoop dat wij allen nog lang mogen profiteren van de vele kwaliteiten die jou zo kenmerken. Graag wens ik je toe dat je, ondanks een óverbezette agenda, met Fedde, Wybe, Sietse, en andere familieleden en vrienden kunt genieten en nagenieten van de eer die jou vandaag ten deel is gevallen. Ik wens je, mede namens de andere collega's, het allerbeste voor de toekomst, en breng graag een toast op jou uit!"

Digitalisering

Het International Journal of Child and Family Welfare (IJCFW) is een internationaal wetenschappelijk tijdschrift op het gebied van de jeugdzorg, dat van 1996 – 2018 verscheen als 'lijfblad' van de European Scientific Association on Residential and Family care for children and adolescents (afgekort: EuSARF). Vanaf 2010, met de komst van prof. Hans Grietens naar Groningen, werd het 'aangestuurd' vanuit onze Groningse Basiseenheid Orthopedagogiek: Hans was tot 2014 hoofdredacteur, daarna namen Annemiek Harder en Erik Knorth het samen over (zie voor geschiedenis van het tijdschrift het

kader). Het tijdschrift, dat alleen op papier verscheen en waarop je je diende te abonneren om het te ontvangen, wordt nu in samenwerking met de Groningen University Press gedigitaliseerd en in een Archief geplaatst, waardoor het voor iedereen gratis toegankelijk zal worden. De eerste vier jaargangen zijn inmiddels digitaal beschikbaar (zie: <https://ugp.rug.nl/IJCFW>). De rest volgt komende maanden.

Erik Knorth

Het *International Journal of Child and Family Welfare* (IJCFW) verscheen voor de eerste keer in 1996. Het tijdschrift werd uitgegeven door Uitgeverij SWP (Amsterdam). De hoofdredactie bestond uit prof. dr. Jan van der Ploeg en dr. Evert Scholte, beiden verbonden aan de Universiteit Leiden. In 2001 trad een nieuwe hoofdredacteur aan, dr. Hans Grietens, verbonden aan de Katholieke Universiteit Leuven, en vanaf 2010 als hoogleraar werkzaam bij de Rijksuniversiteit Groningen. Met de komst van Grietens veranderde ook de uitgeverij; van 2002 t/m 2014 werd IJCFW uitgegeven door de uitgeverij Acco (Leuven). De in 2014 aangetreden nieuwe hoofdredactie, bestaande uit prof. dr. Erik Knorth en dr. Annemiek Harder, toen beiden verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen – Harder is inmiddels hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam –, besloot het tijdschrift voort te zetten in de vorm van de uitgave van zgn. special issues, die dan eveneens als boek te koop waren. Ook nu vond er een verandering plaats van uitgeverij; van 2015 t/m 2018 werd IJCFW uitgegeven door Garant Uitgevers (Antwerpen). In 2018 besloot de EUSARF-board het tijdschrift te beëindigen, vooral omdat geen overeenstemming met de uitgeverij kon worden bereikt over het online publiceren van tijdschriftartikelen.

De computer in opmars

Hans Knot

Recentelijk las ik het prachtige boek 'Armchair Nation' geschreven door Joe Moran. In dit boek wordt vanaf het prille begin van de ontwikkeling van de televisie de geschiedenis van dit medium in Groot Brittannië beschreven. Een zeer vermakelijk boek en opsomming van feiten waarbij je tot nadenken wordt aangezet. Zo wordt onder meer melding gemaakt dat, toen de commerciële televisie in Groot Brittannië in de eind jaren vijftig van de vorige eeuw, een bepaald programma bracht er dermate veel mensen waren die wensten te kijken. Eigenlijk veel te veel waardoor de lokale elektriciteitsleverancier enorm in de problemen kwam daar deze niet aan de aanvraag voor energielevering kon voldoen en alle televisieschermen op zwart gingen. Uiteraard ging het hele elektriciteitsnet plat, waarna ingegrepen diende te worden door technici en extra generatoren dienden te worden opgestart om aan de voorziening te kunnen voldoen.

Pas jaren later zou een dergelijke uitval van energie tot het verleden behoren nadat de computers hun intrede hadden gedaan en in de controleruimte schaarste in energieaanlevering vroegtijdig kon worden geconstateerd. De jeugd van tegenwoordig kijkt vreemd naar je op als je vertelt hoe groot de computers destijds waren en welk een klein vermogen ze hadden in bytes. Daarmee is er de laatste zestig jaren wel heel wat veranderd als je bedenkt wat je nu al kunt doen met de opslag aan terabytes op je huiscomputer inclusief externe schijf.

Eerder al ging ik terug in de tijd naar de mid-jaren zestig van de vorige eeuw met herinnering aan de eerste 'mega computer' die door de universiteit was aangeschaft en werd geplaatst in het toenmalige gebouw dat het Rekencentrum van de Rijksuniversiteit Groningen had aan de Grote Appelstraat in het Hortusgebied. Als het om bedragen gaat kan worden gesteld dat in Nederland er in 1966 al voor een waarde van 25 miljoen gulden aan computers was. Een enorm bedrag voor die tijd. Uiteraard waren ze alleen aanwezig in kapitaalkrachtige bedrijven en door de overheid gesteunde hogere onderwijsinstellingen. Over een computer in een gemiddelde werksituatie, laat staan in huiselijke sfeer, diende destijds nog minimaal twintig jaar te worden gewacht.

Het aantal computers in Nederland vertegenwoordigde in 1974 al een waarde van meer dan 115 miljoen gulden. En daarmee kom ik tot de officiële opening van het destijds nieuwe Rekencentrum van de Rijksuniversiteit Groningen die in de maand januari van dat jaar plaats vond op 'De Paddepoel', een toenmalige nieuw-

RUG
rijksuniversiteit
 groningen

OPEN HUIS REKENCENTRUM

Het Rekencentrum der Rijksuniversiteit wil gaarne ter gelegenheid van zijn officiële opening allen die daar belang in stellen kennis laten maken met de rekeninstallaties en het werk dat daarop verricht wordt. Het Rekencentrum is daartoe op

ZATERDAG 12 JANUARI 1974
van 10.00 uur tot 13.00 uur

voor bezichtiging toegankelijk. Tijdens deze openstelling zullen demonstraties met de rekenapparatuur worden gegeven en is er gelegenheid medewerkers van het Rekencentrum vragen te stellen.

Het gebouw van het Rekencentrum is gelegen in het Universiteitscomplex Paddepoel, Landleven 1. In verband met de moeilijke bereikbaarheid van het gebouw met openbaar vervoer en de van kracht zijnde benzinedistributie wordt voor gratis vervoer vanaf het Academiegebouw, Broerstraat 5, gezorgd. Vertrektijden vanaf het Academiegebouw: 10.00, 10.40, 11.20, 12.00 en 12.40 uur. Vertrektijden vanaf het Rekencentrum: 10.20, 11.00, 11.40, 12.20 en 13.00 uur.

bouwwijk waarvan een deel was toegewezen aan de Rijksuniversiteit. In een later stadium werd dat deel van 'De Paddepoel' hernoemd tot 'Zernike Complex'. Al in 1964, toen het Rekencentrum werd gevestigd aan de Grote Appelstraat in Groningen, was er sprake van een uitbreiding van deze dienst in de toen nog toekomstige wijk De Paddepoel. Begin 1963 hadden al de eerste gesprekken plaatsgevonden over de bouw van een nieuw Rekencentrum op het toen toekomstige universiteits-complex, waar ook de faculteiten Wiskunde en Natuurwetenschappen en Chemie gevestigd zouden worden.

Het Rekencentrum van de universiteit was destijds bedoeld als 'centrale dienst voor de gehele universiteit, voor de opleiding van studenten en voor de wiskundige research, ook op het terrein van computer science'. Verder ging men er vanuit dat het gebouw in 1971 klaar zou zijn en dat tegen die tijd ook nieuwe apparatuur beschikbaar zou zijn.

De opening van de toenmalige nieuwbouw gebeurde pas in januari 1974 door staatssecretaris dr. G. Klein van Onderwijs en Wetenschappen, die de eerder gememooreerde cijfers noemde bij de opening en tevens pleitte voor een landelijk dekkend computernet voor het verwerken van wetenschappelijke en administratieve gegevens. De staatssecretaris vond tevens dat de toen enige tijd eerder geïnstalleerde commissie Doets, die als opdracht had gekregen met een rapport te komen over samenwerking op computergebied, ook de kosten voor zo'n landelijk net diende te berekenen. Hij zei onder meer: "Een dergelijke samenwerking kan een belangrijke bijdrage leveren tot een bundeling van deskundigheid".

In het middagprogramma werd ter gelegenheid van de officiële opening een voordracht gehouden door professor dr. A. J. van 't Klooster. Hij was buitengewoon hoogleraar binnen de Economische Wetenschappen. Volgens hem zou de explosieve toename van het computergebruik niet leiden tot werkloosheid. Wel stelde hij dat er verschuivingen zouden gaan plaatsvinden als het ging om invulling van functies, terwijl ook nieuwe functies zouden worden gecreëerd en dus nieuwe functies erbij gingen komen.

Een ander probleem dat hij voorzag was dat er moeilijkheden bij herscholing van vrijkomend personeel konden ontstaan. Hij vermoedde namelijk dat niet iedereen, wiens functie zou komen te vervallen, waarschijnlijk geschikt zou zijn voor andere arbeidsplaatsen die door de ontwikkelingen op computergebied zouden ontstaan. We zijn inmiddels in 2021 en een halve eeuw verder en over bovenstaande problematiek wordt totaal niet meer nagedacht want alles wat met computers en randgebeuren te maken heeft is een normaal steeds maar doorgaand gegeven geworden in ons leven.

Maar voor het publiek was er ook gelegenheid, naast de officiële gebeurtenissen rondom de opening van het toenmalige nieuwe computercentrum in 1974, een bezoek te brengen aan het gebouw. In de maandag na de

opening stelde directeur Donald Smits dat hij met een voldaan gevoel terugkeek op de dag en dat het organisatorische comité veel moeite had dienen te doen om alle gasten weer uit het gebouw te krijgen van het universitair rekencentrum. Juiste cijfers waren hem onbekend maar hij ging er vanuit dat ruim 700 mensen gebruik hadden gemaakt van de mogelijkheid zich uitgebreid te laten informeren over het gebruik van de ingewikkelde computerapparatuur inclusief een demonstratie. Om het geheel aantrekkelijk te maken voor de bezoekers had het personeel van het Rekencentrum speciaal voor de open dag een serie spelletjes bedacht, waarmee de bezoekers duidelijk kon worden gemaakt wat men zoal met de computer kon gaan doen.

Tijdens de open dag waren er, volgens de toenmalige directeur Smits, kinderen van drie jaar die enthousiast plaats namen achter en ponsmachine. Maar aan de andere kant waren er ook gepensioneerden op bezoek om te zien wat er zoal aan ontwikkelingen op computergebied aan het plaats vinden was. Smits overwoog, naar aanleiding van het succes van de open dag, eens in de vijf jaren een dergelijke gebeurtenis te laten organiseren door zijn staf.

bronnen: Centrum voor Informatie en Technologie Rijksuniversiteit Groningen en Nieuwsblad van het Noorden, 1974 en het archief van Freewave Nostalgie.

Methode Vlaskamp wordt Programma Perspectief

Groningen - Methode Vlaskamp heet vanaf nu Programma Perspectief. Ontwikkelaar Carla Vlaskamp heeft met Petra Poppes en Annette van der Putten het bekende en erkende ondersteuningsprogramma voor kinderen en volwassenen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen (ZEVMB) door de jaren heen verder aangepast aan de hand van nieuwe kennis. Dit wordt gepresenteerd in een nieuw boek: Programma Perspectief, voor avontuurlijke zorgprofessionals.

In het rijk geïllustreerde boek nemen de auteurs de lezer stap voor stap mee in de werkwijze van Programma Perspectief. Werken met Programma Perspectief vraagt van iedereen die betrokken is bij kinderen en volwassenen met ZEVMB dat er gehandeld en gewerkt wordt vanuit een gedeelde visie: we vinden dat kinderen en volwassenen met ZEVMB recht hebben op een zo optimaal mogelijke ontplooiing en regie op het eigen leven.

Uitdagend

De begeleiding van mensen met ZEVMB is uitdagend en avontuurlijk. Programma Perspectief is dat ook. Om

te begrijpen én om uit te voeren, aldus de auteurs. “Op avontuur gaan betekent uitdagingen aangaan, de weg naar het doel is niet altijd zonder hobbels en bobbel.”

Samen op avontuur

De auteurs nodigen iedereen die betrokken is bij de ondersteuning van mensen met ZEVMB om samen op avontuur te gaan. “Het vraagt om vertrouwen in elkaar als je dat avontuur aangaat; samen met ouders en collega's ga je op zoek naar passende oplossingen. Tijdens dit avontuur leer je zo ontzettend veel van elkaar.”

Het boek

Het boek is te bestellen op www.programmaperspectief.nl Op deze site vind je ook meer informatie over de training om te leren werken met Programma Perspectief. Programma Perspectief is een uitgave van de Academische Werkplaats EMB, een samenwerking van Rijksuniversiteit Groningen, 's Heeren Loo, Hanzehogeschool Groningen en Koninklijke Visio.